

א הבריים . פ"י פ"ג פ"ה
ה"א ופ"ה ה"י

חלופי גרסאות

א הקלוסטר ארבע קבין
התורמל כגל ה"ה והקלוסטר
ארבעת קבין התורמל .
הבריתית כ"ג וכל
הבריתית וכל כ"ג כ"ג וכל
כמאין כ"ג כמאין .

תוספות חדשים

פ"ב משנה א [במשנה]
דרי לזו עמלים מדרס .
לפי שהיטתם אין מזה
המשמין כלום . וה"ו כמו
במשנה לשיטת ולתשמיש .
(הרא"ש) : כל סגן . אפי'
כמאין כ"ג כמאין . (שם)

אלוהו רבא

פ"ב א הבריים . כ"ג
שכוכ עניו
ככה משמין מראשיתו . וכן
למזו כ"ג . וכל כגל
ספור . כל כגל דמתי
ככל עור מן מן הקנים שכן
מטילם על עזים : הרבצל
והמוזרה . הן הכיסין שמשמין
בקצות טבינה כ"ג וסגן
לדרך והתין כ"ג דברים
הלויין להם לדרך והמוזרה
הן הכיסין שמשמין
מוטות לדרך כדכתיב לה
לדרך והמגמין זרין
לחיה . ושמאין מדרס .
כלפניו י"ן עלין כותן
הקין :

חדושי מררי"ה

פ"ב משנה א [ח"י"
ד"ה] דרי אלו כ"ג
וכיון שמתחלת כ"ג בשם
הרמב"ם ע"כ . רצה בזה
הרמב"ם דלא תקשה
אחכמים דמי' פ' דלעיל
וכמו שפי' הרמב"ם לעיל
דבריה המביאמא דהר"ש
כמיה בשם תוספתא וכתב
ה"ה פורים חכמים ל"ה
וכאן שהעתיק הרב מדרים
לכסין ור"ה ג"ל שרוא
פ"ה אבל צריך לפום לכן
פי' הרמב"ם דרבשלא
שפי' עיקר התיבה בתחלה
נעשית להשתמש בתוכה
וכ"ה וא"צ רב"א זה הכלל
שבנה פ"ו סתור לזה
המשנה שכאן היא סמא
מדרס ואינו סמא מת
במשנה לזה נלפזו לחכי
פי' הר"ב דפי' שם בנה
ג"ל הרמב"ם לפמא מת פי'
כל כלים וגם זה לשון
רש"י נבטא הכלל הוא
על כלי ולא על שאינו כלי
וכאן שפחת ואינו כלי
ואינו סמא בפת א"ה
מפמא בדרם הואילועשו
סתתלה למדרס ובהיניחא
ג"כ במשנה ב' בעריבה
שנדרקה שאע"פ שאינה
סממא מת לפי שאינה כלי
סממא מדרס רק שקשה
לי למה לא נאמר בעריבה
בשל העיקר בשל המפלה .
וכאן אי אפשר לומר
שפחתה נעשית לשניה
אדרבה כשהיא שלימה
אינה ראויה לזרס כמו
שפי' הר"ב וצריך לדרוק
דפתחלה כשהיה עריבה
גדולה כו' בכ"י שאם
יט"ס

פרק ב א הבריים והכסות . עיין מ"ש בפ"ו דמקואות

משנה ב בס"ד] : והשקין . ארונה
משער וטלה של עזים . וכן כתב הר"ב ברפ"ב : דרי אלו עמלים
מדרס . פירש הר"ב דכל הני עבדי נמי לשיבה . וכיון שמתחלה
ענינים נעשו לשני דברים יחד להיוון
מכליו קבול . ולישב עליהן . ולזה נאמר
נפתחו וילאו מדין כלי קבול ונפתחו
ומטומאת שרץ הנה נשארין בדין המשכב
ויטמאו במדרס . הרמב"ם . ונאמר
בהוספתא מודים חכמים ור"מ [דפ'
לדעיל] זכר וכסת של עור . הר"ש .
[ועיין מ"ש בפ"ו כ"ד מ"ד] : בריתות .
פי' הר"ב שק של עור קטן וכן הוא
צפי' הרמב"ם בנ"ה . בריתת שק קטן
מעור ע"כ . וכלפי שהמונתו כהמונת

השק הרי הוא קטן אע"פ שהוא גדול מהתורמל שהוא בחמונת
כ"ס . שהרי התורמל שעורו חמשה קבין . והכריתית סאה שהוא ששה
קבין והרמב"ם בספ"ל [הלכה יא] מה"כ כתב שהכריתית מערין
בה מים : המוזרה . ובטמאת מהר"ם * והמוזרה . המ"ס במיר"ק
* ב"ש והמוזרה וכו' והר"ש

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

פרק ב א הבריים . עיין למלאוין למר או טלה וארס טתן

תחת מראשותיו : והכסות . כמו כרים
הן אלא שכן ארוכים וגדולים וכל גופו של אדם שוכב עליהן :
מרצופין . כמין שקים של עור גדולים שנותנים זמן סחורות
שמוליכין בספינות : הרי אלו עמלים
מדרס . דכל הני עבדי נמי לשיבה :
קלוסטר . כמין כל וכפיפה שחליין צפי
הבהמה . ונותנים בה מספוא ושעורים
והבהמה אוכלת כשהיא מחלבת :
תורמל . כ"ס גדול של עור שהרועה
נותן עם כל חפציו : בריתית . שק
של עור קטן : רבצל . חמת קטן של
עור שמשמין בו צממים : מוזרה .
כלי שנותנים בו לידה לדרך . תרגום
לידה זודין : הרי אלו עמלים מדרס .

כל אלו השניים במשנה א"ש בכוין השעור המפורש בהן או יותר .
מעמאין מדרס . דמשמין שיבה עם מלאכתן אבל בפחות מכשיעור
המפורש בהן לא : נפתחו שהורין . שכל אלו עשוין לקבל . שהקבול
הוא מבינים ומזמינים להיות ראויין למשכב ומושב וכשנפתח בטל

ומלאחי שיקד ה"ר בללאל אשכנזי ז"ל ספ"ת של קדש"ל צני"ר : תורמל .
תרגום ילקוט תורמל : בריתות . פי' הרמב"ם ז"ל ב' ערבי כרוא אלמא
ו"ה הכריתית אבל צערוך כריתות . ועיין בספר קרבן אהרן פרק ראשון
דפרשת זבים : והמוזרה . משמע בלתי גרסי' לה מלשון תרגום לידה
זודין אבל צערוך הביאו בערוך מזר צני"ר אע"פ שפירש שהוא כ"ס שנותנין
בו לידה לדרך וי"א נוד כנזע ופתוח לאוס בו לחם ולידה לדרך וכן תרגום
לידה זודין והכין הוא זה והמוזרה ונלפזו ישמעאל עם הכלי מעור ע"כ

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

שלמה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

מלאכה

פרק ב א הבריים והכסות . לעיל פ"ו כחצתי בשם תוס' ז"ל דכר

גדול מכתת : והברצפים . כך הגיה הרב בללאל אשכנזי
ז"ל בלתי ו"י בין הכ"ל לפ"א : שנפתחו דרי אלו עמלים מדרס . ורבנן
דלפניו אר"מ בסוף פירקי' דלעיל מודו בלאו לפי שהישיבה מתחלה אינה מוקת
למשמין כלום והוי כמו שמשו מתחלה לשיבה ולתשמיש הרא"ש ז"ל :
קלוסטר . נרס"י והוא כמו מרסקל . ופירש צערוך וא"ת דנרס"י קרסל והוא
כלי של עור ומחוק ד' קבין שכן שני שלישי סאה שהסאה ששה קבין ע"כ .

כלים הכרים והכסתות פרק ב

תוספות יום טוב קג

צינונים

ב' חתם... מ' חתם... ע' חתם...

תוספות חדשים

פסוקים ב' חתם... מ' חתם... ע' חתם... וכו'...

חדושי בורח"ה

נסדקה יהיה ראיה לשכב... מ' חתם... ע' חתם... וכו'...

משנה אחרונה

ואז גדול... מ' חתם... ע' חתם... וכו'...

העקר שהוא הקבול. שבעבורו היה קרוי כלי ובטלה העפלה... והל"ת בפח"ה ובמשניות ישנים מנוקדים ומזוזה.

ובטל המפלה (א): ב' חמת חלילין (י). מהורה מן המדרס (י). עריבת פיסונות (י). בית שמאי אומרים מדרס (ג). וביה אומרים (א). עריבה (כ). מב' לוג ועד תשעה קבין (כ). שנסדקה (כ). מביאה מדרס (ה).

הגריה. מדרס ע"ש סמא מדרס. ב' מהורה ככל ה"ל פסוק. ב' חתם חלילין. ע' חתם חלילין. וכו'...

וכמה מים: מהורה מן המדרס. ללא חזיא לשיבה שחרות יולא ויהא מחקלה: עריבת פיסונות. ע' חתם חלילין. וכו'...

שלמה

והוא הריבוי של המים. ומהורה מן המדרס. ללא חזיא לשיבה שחרות יולא ויהא מחקלה: עריבת פיסונות. ע' חתם חלילין. וכו'...

יבין

הוא הישיבה ש"ע. שאנן עשוהו ג"כ לישב ע"ג זניו זניו. משא"כ שקין ומרלופין ה"ל. בשלחין בדרך רחוקה ויש רווח זמן רב לשיבה ש"ע. וכו'...

בגלגלה וכשפשו בן ארבעה ספה פירא תוכה דלמדתך נמי עבד וכן הורחל לתשמיש בארבעה ולמדך במחשה ואם העדיף פחות מחשה איתו מדרס וקא"ר יאודס דרבנא לא נפו ספה יותר מחשיון וכו'...

במחלתן. מ"י ע"ס רפ"ה :
בתוספתו. ע"ס פ"ז ה"ח :
ג' סקל. ע"ס מה' מ"י ע"ס
פ"ז ה"ג :

חלופי גרסאות

במחלתן ג"ל בחלתן.
במחלתן ע"ס בחלתן.
ממאין ע"ס סמא .

תוספות חדשים

פ"ג (בהר"ב ס"ה) חבור
לשומאה כ"י לבין העצים וכן
גבי דיוסטר שלל בשעת
מלאכה. מסיקין את הידות
מן העץ הארוך. (כ"הל"ט) :

אליהו רבא

ב כל שכן טמאין. אם
כברו כל שכן אפי' הרבה
אם מקבלין ק"ה טמאין
וכדאי לעיל עממו שערין
ימה שכן (פ"ז ד') :
ג' כוקל ששאריו לקורדוס.
גרבי'. ולא נכסי' בית יד
דמקל יד הוא ולא בית יד
וכי מיימי לה בשעת :

משנה אחרונה

משנה עומאת והוא
תמוה ובגד הסיגו הראב"ד
ע"ס. ובל"ה ג"מ קשה
הא כל הסתא מדרס טמא
מת. גם לשון הר"ב כאן
שכתב בגמרא ונתפחה
טמאה שמה מת כמו
קודם שנסדקה. משמע
דאחז שנסדקה אין בה
טמאת מה ואל"ל לומר
פ"ק : ונתפחה טמאה
כמה מת. כלומר ולא
מדרס והא דלא קתיי
עריסה ממדרס כדודא.
משום דלענין מדרס
דלמפער ע"ס חילוק דאם
משנסדקה שכן עליוס הוה
ואח"כ מליצה מיד
לגמשים לא טמאה
למפרע למאי פ"ד דהכא
נסתם טמאה מדרס
שדק לייחודה לשכיבה וזה
שהוליצה מיד לגמשים הא
ג"ל דמתיב דלא ניחא ליה
ליחודה למדרס ולא ירדה
לה טומאת מדרס מתמלה.
אבל לא ח"כ הוליצה מיד
אלא לחמה יומי לא טמל
המדרס למפרע דאיכא
למימח השתא הוא דמנ"ל.
ולכתי לא חתי עבודה
ממדרס דלענין מדרס
דלמפרע לא פסיקא ל"י.
והיינו דקתיי בקדים
ונסדקה מקבלת מדרס
ולא חתי טמאה מדרס
דמקבלת משמע להכא

הר"ב שאינה ראויה אלא לשכיבה שכותפה על פיה כמ"ש הרמב"ם
וכדתיי כפה סאה וישב עליה שכבז הר"ב צ"ב בסוף משנה דלקמן.
ומ"ש הר"ב ואם לא נסדקה אינה טמאה מדרס כו' אבל אם נגע
בה גופו יהיה דינה דין כלים שנגע בהן הו"ב. אשר הן ראשון ולא
א"כ. הרמב"ם. [ומ"ש הר"ב ופחותה

מז' לוגים וכו'. טעמא כחז הר"ש בשם
ההוספתא שהרי היא כקערה ושיעורה
צויתוס וזיתר מט' קבין לקמן במשנה
ד] : מקבלת מדרס. בטולי דוכתי
תני טמאה מדרס ולא ידענא אמאי
משני הכא למתי מקבלת מדרס :
שיתחסמו. עיין מ"ש במשנה ב
פ"ז : ג' דיוסטר. לשון הר"ב דיו
שנים סטר לך כדמתרגמינן לסטר מה.
ולשון הר"ש כדכתיב (דנ"ט ז) ולסטר
ח

שפלו שפתותיהן ולא נשאר בשפתותיהן אלא כל שכן טמא : ג' מקל.
קבצו בתוכו : חבור לטומאה בשעת מלאכה. דלע"ג דלכ"פ נפשיה פשוטי כלי עץ
לכל הורת טומאת הכלי או האוכל. ואם נטמא הקרדוס נטמא הבית יד וכן אם נגעו
עמו ודוקא בשעת מלאכה הוי חבור לטומאה שלא בשעת מלאכה לא. דשלא בשעת
מלאכה אדם עשוי לזרקא לבין העצים : דיוסטר. כ"י

מלאכת שלמה

הסנין של עץ משיחוס ויקב : ג' מקל שעשאו יד לקורדוס. גרסי'
וכן הוא ברמב"ם פ' עשרים דהלכות כלים וכן הגי' הרב צ"ל אשכנזי ז"ל.
ובשנת פ"ד רמי עלה מהא דרמיא שלל של כוכסין ושלבלת של מפתחות
והנגד שהוא הפור בכלים חבור לטומאה עד שיתחיל להחיר אלמא שלא

תפארת יבין

התשמים ארעני של הלשה חבוז כל כך שיתאמרו עבודה אל היושב עמוד
ונמ"ל. א"כ ג"ל כיון דע"י הסדק שבה אין לשון בחוכה רק לעתים רחוקים
שכאין לו עריבה אחרת ללוש בחוכה דמי למרעופין ברים פרקן. דברוב
פעמים חזיא שפיר ליישיבה. ואין אומרים להיושב ע"ג עמוד ונמ"ל (ב) :
בו וע"ז נסתם הסדק : (ב) דהרי השתא ראויה שוב לרחוץ רגלי'
כבהחילה. א"כ נסתם סדק שוב השתא מנחה טומאת מדרס. מרח"ל
השתא עמוד ונמ"ל : (ב) אם מהשתא ישב עליה הו"ב נטמא מדרס (ג) :
(ב) דהרי בחלתא חנק"ט מדרס. וכשנסדקה עד שאינו יכול לרחוץ בה
אפי' רגל אי מק"ט מדרס : (ל) הן כלים הנעשים מערבי נחל. וחזרו
ונתקלקלו : (לא) ג"ל דמלת חסום לשון חיזוק הוא. וכדאמרינן (ב"ה ל'
א' רעפים לריד שיתחסמו. והיינו שיתחזקו. ור"ל הכא שאין כלי גרים
מק"ט. עד שיתחזקו יחד ערבות הסל : (לב) ר"ל אפי' נטר כל השפה
ושעמה. ולא נשאר מהסל רק ב"ק קטן : (לג) ר"ל נשאר בטומאתן
ומק"ט גם להבא. וה"ה כל כלי שנפחה מנחה למעלה כל השפה סביב
ובשאר רק קת בית קיבול הרי הוא בטומאתו (כפ"י מ"ד) : (לד) ארעי
ורק לפי שעה : (לה) ר"ל בשעה שמשתמש בהקרדוס הו"ל המקל כבית
יד לקורדוס ומק"ט. אף דמנ"ל עמנו אין המקל מק"ט מרח"ל פשוטי כלי
עץ (וע"י שנה דפי' ע"א) אפי' הוא ליה חיבור דאפי' בנגע טומאה בהמקל
נטמא הברזל. אבל אחר שעה שחמישו. אע"ג דעדיין מחובר להקרדוס
כיון דמחזירין רה ארעי. לא מחשב כעץ המשמש את המחכות (ע"ל פ"ג מ"ז) : (לז) דיו הוא שחים בלשון יין. וסטר הוא לך בלשון ארמי [ג']

ומוליצה משקין אינה ראויה אלא לשכיבה ופחותה מז' לוגים. או
יחירה מט' קבין. אינה טמאה מדרס ואפי' נסדקה : ונתפחה.
מתמת בשמים מתנפח העץ ונסתם הסדק : טמאה טומאת מת.
כמו שהיתה בחלתא קודם שנסדקה מפני שיש לה בית קבול ואינה
טמאה מדרס. דאינה מיוחדת לשכב
עליה הוה"ל [ומשתמשין] בה בלישה :
בקדים ונסדקה. לאחר שנתפח העץ
ונסתם הסדק הטיה ברות קדים
ונסדקה : טמאה מדרס. דחזרה
להיות ראויה לשכיבה ולא ללוש בה :
זה חומר בשירי כלי עץ. דתחלתן
אין טמאין מדרס וכשנסדקה טמאים
מדרס : כלי נצרים. כלים עשויין
מנגרים של ערבה וכיוצא בהן : עד
שיתחסמו. שחגמר שפתן העלויה :
אע"פ שנשרו שפתותיהן כל שוה.
של עץ בעלמא ששאריו בית יד לקרדוס לפי שעה שלא
לא מקבלי טומאה הכא בית יד הוא וידות נתרבו
הוא ונטמא הקרדוס
בשעת מלאכה לא. דשלא בשעת
מלאכה אדם עשוי לזרקא לבין העצים : דיוסטר. כ"י

הנהיחה בגשמים ונתפחה (ט) טמאה טמא
מת (י). בקדים ונסדקה מקבלת מדרס (יא).
זה חומר בשירי כלי עץ מבתחלתן (יב)
והומר בשירי כלי נצרים (יג) מבתחלתן
שמתחלתן אינם מקבלים טומאה עד
שיתחסמו (יד) נתחסמו אע"פ שנשרו
שפתותיהן (טו) כל שוה טמאין (טז) : ג' מקל
שעשאו בית יד לקורדוס (יז). חבור לטומאה
בשעת מלאכה (יח). הדיוסטר (יט) חבור
לטומאה

ישראל בועז

מזה. וכמ"ל. י"ל לפי מה שנבארנו בס"ד לעיל דלכתי הוי מק"ט מדרס.
מדיס זמן מיוחד לתשמישן וכיני בני לא יאמרו להיושב ע"ג עמוד ונמ"ל.
א"כ דוקא בחזוק כל אחד כמדה הראויה לתשמיש. וה"ה תשמיש הוא
קבוע לו זמן. א"כ מק"ט מדרס שפיר בני בני. אבל כשאין הכלי מחזיק
כפי מדה הראויה לתשמיש. א"כ יהיה לריד ליהדו לתשמיש אחר שבביתו.
והתשמיש הוא אין קבוע לו זמן. כתיבה שבבית וכדומה. וכאישב עליו
יאמרו לו עומ"ל ואמק"ט מדרס : (ב) כך פירשתי לדעת הר"מ הכא
והר"ש רפ"ד דכלים שכתבו דמייירי הכא בעריבה שרגלין ללוש בה ג"כ. וב"ל
דכתיב כן דמייירי בתי. מדקאמר בת"כ (שהביא הר"ש רפ"ד דידים)
דמרבא א"י עריבה דמשמשת לייבה עם מלאכה. ור"ל דמשו"ס עדיין תורת
כלי עליה. אלמא דמייירי בעריבה שגם אחר שנסדקה עדיין חזיא לשום
מלאכה. אלא שהישיבה עליה עיקר. וא"כ דמייירי שהעריבה גם אחר
שנסדקה חזיא ליישה. שפיר קמ"ל מתימין רבותא. דלע"ג דלכתי חזיא
השתא ליישה כדמעיקרא. אפי"ה מדאית לה בה רק ארעי אין א"כ להיושב
עליה עוממ"ל. וא"ת עכ"פ מ"ש מתיבה שסתחה למעלה (פ"י"ט מ"ז) דלע"ג
שסתחה לגמרי למטה אפי"ה. אמק"ט מדרס עד שיעשה בה מעשה ליישיבה.
י"ל דהכא מדא"ל שישתמש בה לישב עליה עד שיכסה אותה על פיה.
וכמ"ש הר"מ הכא. א"כ כשישב עליה הו"ב הרי עשה בה קת מעשה ליישיבה :
(ג) ומה שהקטן רתוי"ט למה לא חתי הכא סמא מדרס. וכדקתיי בכל
דוכתא. ג"ל דה"ט. דלוי הוה חתי הכא טמא מדרס וכלע"ל. סד"ל דר"ל

אלא כוונה ומומלך דיריה שיעור דבשיעור זיער מחלתו מתקיים הטומאה או הטמא. והכא השירים מניחין טומאה חדשה שמתחלתו לא היטה זו : כל שכן ממחין. פי' אפי' לא
בשמים אלא כל שבו וכו' : תנן פ"ז מ"ד נגמנו כמה שכן : ג' חבור לטומאה בשעת מלאכה. וה"ה כיון שלא קבצו בתוכו בשעת מלאכה נמי לא ליהוי חבור כדאמרי' גבי מוכני פ"ח בזמן
שהיא משמעת אינה חבור קתם משמע אפי' בשעת מלאכה ואפשר לחלק דהתם השירה חזיא לתלמדה אלא שם הטובני ע"פ ולמכך כשאינה קבועה לא הוי חבור.
אבל הקרדוס ע"א"ל לשמם מלאכה בלא הוי חבור עפי'. וראוינו בתוס' ס"פ כמה עומינין ד' מ"ח הקטן כ"ג על ברייתא דמסכתא דהתם וכתבו שצ"ק למק. אפשר דהחילוק דפי' :
לפרובא"ה בשעת מלאכה. משמע דוקא לטומאה אבל לא להזאה והקטן פ"ז ה"ה"ס בשעת דף מ"ט דבכל דוכתא דהוי חבור לטומאה ולא להזאה כדמפרש התם דגזרו על הטומאה שלא
בשעת מלאכה אפי' שם מלאכה ועל הזאה דלא ליהוי חבור אפי' בשעת מלאכה אפי' שם מלאכה אפי' שם מלאכה. והכא בקרדוס ליהא למיגזר משום שלא בשעת מלאכה דהא עשוי לזרקו לבין הפטים
פ"ד ולפער"ל דיד הקרדוס דהוי חבור לטומאה ולא להזאה לא נהו"ס ק"ג גרס. דהבא טעמא אחרת הוא כדתיי פ"ג דפרס מ"ח כל ידות הכלים הקדומות חבור ריב"ל אומר אף
המחוקק. ולת"ק המחוקק אינה חבור. וכמ"ס הרמב"ם ע"ס שכתבו ספי"ג מה"ל פרס דלויס חבור להזאה. וא"כ יד הקרדוס מן המחוקק הוא ואינה חבור להזאה מדינה ולא משום גרסה ועם
כתבו העטם דלויס חבור מדינה. ומיאו גבי דיוסטר כנסמן למאי דמפרס כ"כ סתם משמע דהיתדות הם הכלי והדיוסטר הוא הוד והוא נקוב והיתדות כנסמן ב' ממלא שיהי הוא
מן הקדומות. סתם ודאי קתיי קושיה התוספות. אבל מדבני הרמב"ם פרק כ' מה"ל נראה שהפרש הפך שהדיוסטר הוא הכלי והיתדות הם הוד ונמלא שיהי הוא מן המחוקק והוי ביד
כקדום ו"ק קושיה סתם' כלל דפי' : הדיוסטר. פי' הכ"כ הוא מקל שיש בו נקבים וכו'. והוי דומיא דריב"ל כיון שהוא מקל בעלמא ושלא בשעת מלאכה עשוי לזרקו. אל"ל הרמב"ם
מנחה

מפני שאחרים... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

תוספות חדשים

משנה [במשנה] וחכמי' מוסרי'... ע"פ פ"א... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

אליהו רבא

ד' אע"פ שקבע בותל... ע"פ פ"א... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

משנה אחרונה

ד' שנפתחה מלקבל... ע"פ פ"א... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

מפני שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתו... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

מבוא (ח)

ואין חבור לה... עשה בראשה... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

בופת

הקורה... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

קומתה

ע"פ פ"א... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

ע"פ פ"א... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

מלאכת שלמה... ע"פ פ"א... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

יכין תפארת

ר"ל הכסא מק"ט מדרס כזתחלה ומטעמא דלמרון... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

הכא נימא... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

בויעז

והר"ב כאן... ח"ו... ד' ספריו... ע"פ פ"א...

ע"פ פ"א

כלים הכרים והכסתות פרק כ תוספות יום טוב קה

עומאח מת או שרץ. ולא בטלה מחורח כלי ולא חמירין כלי המחובר לקרקע בקרקע דמי אלא כשהיה מחובר לקרקע מהחלוה. או שנטעה כדי לשמש את הקרקע: ה' כופת. כלי המיוחד לשיבה. ושל חמרה הוא: שקבעו בנדבך. בשורת הבנין: בנה עליו ולא קבעו. כדרך שהאומנים עושין שבונים

כ"פ ע"ג נכרים ואח"כ מסירים אותם: טמא. אם ישב הזב על הבנין שעליו. נטמא הכופת שהחם הבנין. שהזב נטמא את המסבך ואת המושב שהחם אבן מסמא. וכן כשקבעו ולא בנה עליו וישב הזב עליו כשהוא קבוע. טמא. ללא תבטל בטי. אבל כשקבעו וזכה עליו. בטל לגבי כותל וככותל דמי: מפין. כמין מחללת עשויה מקנים או גממי: על גבי הקורות. של עליה: מעויבה. מיט ולרורות של הבנים שנותנים ע"ג התקרה. וכל כמה שלא קבע המזן בקורות וישב הזב על המעויבה.

פ"ו דמקואות: ה' כופת שקבעו כו'. עיין מ"ש במשנה ד פ"ב קבעו. במסמרים וזכה עליו. הרמב"ם רפכ"ו מה"כ והכ"מ כתב על לשונו זה שאינו במשנה. אבל נלמד הוא מסברא דעדיף מקבעו בבנין ע"כ. ואין ל"ל דא"כ לא ה"ל לכתוב כלל במסמרים. אבל נראה מדכתב כן: שסובר דדוקא במסמרים היו קביעות ליטרה. ובלאו הכי לא. ועי' בסמוך: מפין. עיין מ"ש במשנה י פכ"ד: המעויבה. פ"ו הר"ב מיט ולרורות כו'. עיין לשון רש"י שכתבתי במשנה ז פ"ק דסוכה [ד"ה מעויבה]: נתן עליו את המעויבה ולא קבעו. במסמרים. כפי' הרמב"ם בנא"י: קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל כו'. לכאורה אורחא בדרך

משנה אחרונה ה' כופת. פ"ו הכ"ז כלי המיוחד לשיבה וכלל הרמב"ם פכ"ו מה"כ כלי הכללי למדרס והיינו שהקטע לשיבה ל"ל או קולטו להכמים כדלעיל. ואינו כמו טיפת דפ"כ מ"ש שפירשו ע"ס שאינו כלי אלא חתיכה פז דההם אייבי שעדיין לא התקיי ואלו קולטו אלא שגבשו כולה לתקנו ופליגי בה ר"ע ותכמים כדלעיל. והרמב"ם כתב כהן כל דבר גדול באיש כלי קרי טיפה וא"ל לומר כן לתמורס בני כלי. דכ"ל לטול וע' בסמוך. קבעו ולא בנה עליו כו'. הטעם בזה דקביעות לומר לא מתיר שאין דרך אדם לשקט ביום בבנין וכלל בנפוח טיפה כלי מיידי והלכך מסתמא לא מבעל ל"י עד דזיכא חתמי קבעו וזכה עליו להשאיר ודאי מבעל ל"י ודלאמרי' לטול ככאף שקבעו ככלונס לא מבעל איש כלי לגבי פז ויכתיב ללא מהלק הכה דין קבעו כדרך ישיבתו או לא כדלקמן גבי קערה. דהכא אפי' קבעו שלא כדרך ישיבתו איש בעל ושיחיד ליטלו שאין דרך כלי לשקטו בבנין דומיא דכאף שקבעו ככלונס ללא בעל אפי' קבעו שלא כדרך ישיבתו דהתם נמי סתמא קתני לה ולא חילק אבל כהא שקבעו בעריבה לקמן פכ"ב מ"ד דשביחא ליה ל"בא דקביעותו מטעמו דבעריבה יחיל ליה טפי מכאף שהרי יבול לישב כ"ג קורה או אבן ובעריבה שדיפא ל"י. וקערה שקבעה בעריבה נמי שפירא כלי השוב הוא יושב מקערה. אבל אפי' קבעו פכ"ב כתב בשם הרמב"ם דהכא קביעותה לא

שלמה מלאכת נפס"ו: ה' כופת שקבעו בנדבך. פ"ו הרמב"ם ז"ל שהוא חתיכה עץ עבה ונוטין אותה בצולה ובוטין עליה וכן פ"ו הר"ם ז"ל ג"כ לקמן בפכ"ב ונס ר"ע ז"ל כדמוכח מן התוספתא. ומלאתי שניק הרב בלאל אשכנזי

ה' כופת נח שקבעו בנדבך נח. קבעו נח. ורא' בנה עליו. בנה עליו ולא קבעו. טמא נח. קבעו ובנה עליו. שחור נח. מפין נח שנחבו על גבי הקורות נח. קבעו נח ולא נתן עליו את המעויבה. נתן עליו את המעויבה. ולא קבעו. טמא נח. קבעו ונתן עליו את המעויבה. שחור נח. קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל. בדרך

בועז ישראל שלמה מלאכת נפס"ו: ה' כופת שקבעו בנדבך. פ"ו הרמב"ם ז"ל שהוא חתיכה עץ עבה ונוטין אותה בצולה ובוטין עליה וכן פ"ו הר"ם ז"ל ג"כ לקמן בפכ"ב ונס ר"ע ז"ל כדמוכח מן התוספתא. ומלאתי שניק הרב בלאל אשכנזי

ה' כופת נח שקבעו בנדבך נח. קבעו נח. ורא' בנה עליו. בנה עליו ולא קבעו. טמא נח. קבעו ובנה עליו. שחור נח. מפין נח שנחבו על גבי הקורות נח. קבעו נח ולא נתן עליו את המעויבה. נתן עליו את המעויבה. ולא קבעו. טמא נח. קבעו ונתן עליו את המעויבה. שחור נח. קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל. בדרך

ה' כופת נח שקבעו בנדבך נח. קבעו נח. ורא' בנה עליו. בנה עליו ולא קבעו. טמא נח. קבעו ובנה עליו. שחור נח. מפין נח שנחבו על גבי הקורות נח. קבעו נח ולא נתן עליו את המעויבה. נתן עליו את המעויבה. ולא קבעו. טמא נח. קבעו ונתן עליו את המעויבה. שחור נח. קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל. בדרך

ה' כופת נח שקבעו בנדבך נח. קבעו נח. ורא' בנה עליו. בנה עליו ולא קבעו. טמא נח. קבעו ובנה עליו. שחור נח. מפין נח שנחבו על גבי הקורות נח. קבעו נח ולא נתן עליו את המעויבה. נתן עליו את המעויבה. ולא קבעו. טמא נח. קבעו ונתן עליו את המעויבה. שחור נח. קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל. בדרך

ה' כופת נח שקבעו בנדבך נח. קבעו נח. ורא' בנה עליו. בנה עליו ולא קבעו. טמא נח. קבעו ובנה עליו. שחור נח. מפין נח שנחבו על גבי הקורות נח. קבעו נח ולא נתן עליו את המעויבה. נתן עליו את המעויבה. ולא קבעו. טמא נח. קבעו ונתן עליו את המעויבה. שחור נח. קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל. בדרך

ה' כופת נח שקבעו בנדבך נח. קבעו נח. ורא' בנה עליו. בנה עליו ולא קבעו. טמא נח. קבעו ובנה עליו. שחור נח. מפין נח שנחבו על גבי הקורות נח. קבעו נח ולא נתן עליו את המעויבה. נתן עליו את המעויבה. ולא קבעו. טמא נח. קבעו ונתן עליו את המעויבה. שחור נח. קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל. בדרך

ו' סדין. לקמן פ"א ס"ב
ט"ו/ מנחת כהן ד"א ועט
חיי"ט ס"ב פ"א ס"ב

תוספות חדשים

שנה ה' [במשנה] כדרך קבלתה. היינו נקראים התיבה והמגדל של כדרך קבלתה שקבעה בלחץ מן האדום. וכן כתב הרמב"ם בחיבורו פ"א מה"כ [בר"ב ד"ה] ועשאו וילון כו'. שמו מעשה כדמפרש בס"פ. [ה"ט] משנה ו' [במשנה] מאיכתי ו' כי אין הכלים עולים מעומאחן. אלא פ"י שמו מעשה. (ה"ה) :

חדושי מהר"ח

משנה ו' [ה"ט] סדין כו' ופ"ש הר"ב כו' ע"ל. הנה לפני הירמא בר"ש כמו שהיה בגמרא שלנו דא"כ הול"ל סמא ע"ש א"כ במשנה לקמן פ"א כו' ע"ל לא גרס' רק פ"א ופ"י שבגמ' שלנו ג"כ הירמא סמא לפני הר"ש היה הירמא סמא אבל יותר נראה משום ששם בפרק כו' מ"ט היה הירמא לפני הר"ש שישו בן ע"ש ומביא בהקומץ רבה שצ"ל וילון לכן סייתי ששם וק"ל :

תוספות אנשי שם

פ"ב ב' בר"ב ד"ה אבל עמא כו' מתחם כו'. כ"ה צניעה אצל כה"ג גרם מפני מה וילון אסור וכו'. פ"י מפני מה אסור לעשות וילון כמלאם א"ל: לענין שישא ל"ל טעמה דמשי ששמש מתחם דנלא הוא עמא עמא דקרא כל ככל נגד ע"ש בהו"ס ובהו"ס תולין ד"ה ובהמ"ל ט"ז (ה"ט) :

משנה אחרונה

הא היינו תנאי' לנעיל עשה ארבע לבהמה אע"פ שקבעה נסתל עמאם והיינו תשום שמקבלת כדרכה ושהו למת לו. ואפשר דאסי' לאשמועינן ללא דוקא מחובר לקרקע או לכותל עמוד דה"ל לכל דבר שאינו מקבל עומאם הוי כמחובר לקרקע ובשידה טיבה ומגדל הכלים במדה איירי והלכך עלה כדרך קבלתה עטורה וכן מוכח בפ"ד מ"ב דמחובר למקל הוי כמחובר לקרקע. ומיחו איבה למדק לפי מ"ש הר"ב שלא כדרך קבלתה פ"ה למעט מאי איריח תשום כדפ"ו שהרי אינה מקבלת עד שתיים שירה על לדה ה"ל מכלל הטידה ועטורה. גראה שדעתו דמיירי דוקא בשירה טיבה ומגדל הכלים בזהם טטורים. כדפ"ו בריש פרק ט"ו. ו' סדין שהוא עמא מדרם טו'. כתב הר"ב שראוי לעמא מדרם קאמר וכו' דא"כ אדתי סיפא טו'. וכ"כ הר"ש. אבל הרמב"ם השוה שתי המשניות. ומפרש למשחיתו דה"ק. אבל עמא עמא מת : כלומר שהוא ישוב כמו כלים אשר נעמא'ו בעמא מת. כאשר נגעו במדרם ישובו ראשון. וזה ל' ההוספתא בזה. ס"ד שהוא עמא מדרם ועשאו וילון כו'. וז' המאמרים יחד אמתיים. לפי שזה הוילון הוא יקבל עומאם מת צפתיד. והוא ג"כ בדמיון כלים שנגעו במדרם. ע"כ. ומ"ש עוד בפירוש הרמב"ם ואשר יתוקן וכו' מלתי בלא"ה שכתב בגליון שלא נמלא בהעסק. ומ"ש הר"ב כדתי בהקומץ רבה. וזה. ולא ידעתי למה לא הראה על מקומה של המשנה במקום שהיא קבוע במילתין פרק כו משנה ט'. דלילו בהקומץ אין מקומה. אלא מיייתי לה בגמ' : ועשאו וילון. כתב הר"ב דדוקא עשה בו שינוי טו' כדתן ספכ"ה : אבל עמא עמא מת. ולא עשאוהו כלאחר מחילות הבות שאינן מקבלות עומאם. רש"י פ"ק דבינה סוף דף יד. ומה שפירש הר"ב מפני שהשמש מתחם כנגדו כו'. עיין מ"ש

אוריחא דמלתא נקט. אבל הרמב"ם בפ"ה מה"כ כתב בצבא דטטורה. וז"ל. הרי זו מכלל הטידה ועטורה. גראה שדעתו דמיירי דוקא בשירה טיבה ומגדל הכלים בזהם טטורים. כדפ"ו בריש פרק ט"ו. ו' סדין שהוא עמא מדרם טו'. כתב הר"ב שראוי לעמא מדרם קאמר וכו' דא"כ אדתי סיפא טו'. וכ"כ הר"ש. אבל הרמב"ם השוה שתי המשניות. ומפרש למשחיתו דה"ק. אבל עמא עמא מת : כלומר שהוא ישוב כמו כלים אשר נעמא'ו בעמא מת. כאשר נגעו במדרם ישובו ראשון. וזה ל' ההוספתא בזה. ס"ד שהוא עמא מדרם ועשאו וילון כו'. וז' המאמרים יחד אמתיים. לפי שזה הוילון הוא יקבל עומאם מת צפתיד. והוא ג"כ בדמיון כלים שנגעו במדרם. ע"כ. ומ"ש עוד בפירוש הרמב"ם ואשר יתוקן וכו' מלתי בלא"ה שכתב בגליון שלא נמלא בהעסק. ומ"ש הר"ב כדתי בהקומץ רבה. וזה. ולא ידעתי למה לא הראה על מקומה של המשנה במקום שהיא קבוע במילתין פרק כו משנה ט'. דלילו בהקומץ אין מקומה. אלא מיייתי לה בגמ' : ועשאו וילון. כתב הר"ב דדוקא עשה בו שינוי טו' כדתן ספכ"ה : אבל עמא עמא מת. ולא עשאוהו כלאחר מחילות הבות שאינן מקבלות עומאם. רש"י פ"ק דבינה סוף דף יד. ומה שפירש הר"ב מפני שהשמש מתחם כנגדו כו'. עיין מ"ש

שלמה
בהקומץ רבה אמר המלקט והיא משנה לקמן בפרק כ"ו. וכו' התי"ש ולא ידעתי למה לא הראה על מקומה של המשנה במקום שהיא קבועה במילתין פ"כ. משנה ט' דלילו בהקומץ רבה אינו מקומה אלא מיייתי לה בגמ'. עיין מ"ש
מ"ש

מלאכת

כפל מתורת כלי דלס נתן עליו את המעויבה ולא קבעו וישב הזב על המעויבה וכו'. וז"ל הר"מ בחבורו פ"ה ס' ט' קערה שקבעה בשירה טיבה ומגדל אס היא כדרך קבלתה מקבלת עומאם ואס קבעה בדופן שהרי אינה מקבלת עד שתיים שירה על לדה ה"ל מכלל הטידה ועטורה ע"כ : ו' ועשאו וילון. בערוך גרים בינן והסי' וילון : בפ"י דל"ל. כדקמי :

עמא המפץ שחתייה ולא כפל מחורה כלי. דאי צבי שקיל ליה. וכן אס קבעו ולא נתן עליו מעויבה. וישב הזב עליו. טמא נעשז ולא כפיל. עד שיקבע ויתן עליו המעויבה : כדרך קבלתה. שוליה למטה : שלא כדרך קבלתה. שוליה למעלה : ו' סדין שהוא עמא מדרם. שראוי לעמא מדרם קאמר. ולא שנקמא מדרם ממש. דל"כ אדתי סיפא. אבל עמא עמא מת. ליהני אבל עמא מוגע מדרם כדתי בהקומץ רבה : ועשאו וילון. מסך לפתח או וילון לספינה ודוקא עשה בו שינוי מעשה אבל מחשבה אינה מוילתין מדי עומאם שהיו ראויין לה : אבל טמא טמא מת. משי שהשמש מתחם כנגדו ומתעסק בשוליו לפעמים. הלכך לא כפיל מחורה כלי : מאימתי שהרתו. שכתל סורת

מלאכת
כפל מתורת כלי דלס נתן עליו את המעויבה ולא קבעו וישב הזב על המעויבה וכו'. וז"ל הר"מ בחבורו פ"ה ס' ט' קערה שקבעה בשירה טיבה ומגדל אס היא כדרך קבלתה מקבלת עומאם ואס קבעה בדופן שהרי אינה מקבלת עד שתיים שירה על לדה ה"ל מכלל הטידה ועטורה ע"כ : ו' ועשאו וילון. בערוך גרים בינן והסי' וילון : בפ"י דל"ל. כדקמי :

ישראל

וא"ל דע"כ ביש להן ב"ק אפי' של בהמה מק"ס. וכדתנין (פ"ו מ"ט) העושה ב"ק מ"מ מק"ס. ליתא. דהרי כגדל בהמה של מחבת אמרינן ב' (שנת ג"ט א') דלכתי מק"ס מדושתה ארס בהן מים במלחמה. משמע להדיא דאי לא הכי אפי' שיש לו ב"ק אמק"ס. וא"א נמי לומר דדוקא פבעת שהוא תכשיט בהמה וכלים אמק"ס. אבל שאר כלי בהמה מק"ס. ליתא. דהרי רש"י (שנת ג"ט א') כ' ב"ד"ה סגול בהמה. שהוא עשוי שלא תתקן בסרסותיה. ועס מיד בסמוך ל' רש"י ו"ל ח"י משום בהמה. הרי אין תכשיט לבהמה. ועס"ל. אלא תכשיט לאו דוקא. אלא כל דבר שארץ להבהמה תכשיט קרי לה. וב"כ אמרינן שם ב"ש. בס"מ בין הטעמים דקאמר החם למה הסגול יק"ס. דהיינו נמאום. וא"כ הרי גם נמאום שאינו קישוט. ואפי"ה תכשיט קרי לה ואינו מטמא. וב"כ מוכח נמי דהרי תכשיט בהמה וכלים בחדל מחתא מחתוכיה תנא לעיל (רס"ב) והרי בפירוש אמרינן לעיל (פ"ו מ"ג) דהשמים כלי אמק"ס. וא"כ ה"ל תשמישי בהמה. אף שאינן לה לתכשיט. ודוחק לומר דלבוש שאינו מלמדתהמח נמי לאדם. להאביל בה לפעולות (כדריש מ"ל ז'). אלא א"ל דהא כל דבר בהמה אמק"ס. היינו מה שאפשר לו בלעדי הכלי האור. ועושה לה רק לגוי (כלעיל פ"ד מ"ה) או לנחת רוח לה. או כדי להיליה מוק (לסגול בהמה וכדומה). אבל כל כלי שנושא האדם לנורך תשמישו בה. שפיר הו"ל כלי תשמיש ארס. וכי משום שם הבהמה משתמשת בה מנרע גרע. אלא מק"ס כשאר כלי תשמיש של אדם. וכן מובאר בש"ס חילוק זה (בשנת ג"ב א') דמקסי הש"ס אמאי ענעת שבשיר בהמה מק"ס. הרי הו"ל תשמישי בהמה. ומתוך רב יוסף דה"ס משום דארס מוקף בהן לבהמה. הרי מוצאנן הדבר דגם כלי בהמה שיש בהן לנורך לאדם מק"ס. ומדו"ש נמי אמרינן לנורך דמקל ודברין מק"ס. מולנרביס לאדם להשתמש בהן לבהמה. וב"כ אמרינן לעיל (פ"ו מ"ג) דמורין שהוא חקק לחמור מק"ס. והיינו פ"ב מדואה לנורך ארס לחמור המשא על החמור. ונדולה מזה מלאנו. דאפי' מלבוש בהמה ממש. כעול ואיקר דחשיב לעיל (פ"ד מ"ד) כולן מק"ס. וע"כ הפעם. משום דארס משתמש בהן לבהמה. או"ל כשאר תשמישי כליו של אדם. א"ב ה"ה וב"כ אנוס. שא"ל לבהמה כלל. שהיא יכולה לחבוט המכסוף. אס יהא מונח ע"ג קרקע ממש. ורק האדם עושה אותה לנרכו שלא יתפור המכסוף א"כ לתשמיש האדם הוא עשוי ופסיר מק"ס. ובדו"ש גם קלוסטר צ"ר"ס מק"ס. וע"י מ"ש שם בס"ד : (ד' ונ"ל דהיינו ככ"ה לעיל (פ"ד מ"ג) דס"ל בזניקת שהצרו במקל אמק"ס. דהרי גם החם דמתחב קאס המקל כדמיקת

כדמיקת
שמוכר לכלי העטורים אפי' לכלי טמא כה"ג עיור כיון שצנכל קיעולה מאחר שפיה למטה. אבל הרמב"ם בחבורו פ"ה מה"כ כתב כדרך קבלתה עמאם ואס קבעה בדופן שהרי אינה מקבלת עד שתיים שירה על לדה ה"ל מכלל הטידה ועטורה. גראה שדעתו דמיירי דוקא בשירה טיבה ומגדל הכלים בזהם טטורים. כדפ"ו בריש פרק ט"ו. ו' סדין שהוא עמא מדרם טו'. כתב הר"ב שראוי לעמא מדרם קאמר וכו' דא"כ אדתי סיפא טו'. וכ"כ הר"ש. אבל הרמב"ם השוה שתי המשניות. ומפרש למשחיתו דה"ק. אבל עמא עמא מת : כלומר שהוא ישוב כמו כלים אשר נעמא'ו בעמא מת. כאשר נגעו במדרם ישובו ראשון. וזה ל' ההוספתא בזה. ס"ד שהוא עמא מדרם ועשאו וילון כו'. וז' המאמרים יחד אמתיים. לפי שזה הוילון הוא יקבל עומאם מת צפתיד. והוא ג"כ בדמיון כלים שנגעו במדרם. ע"כ. ומ"ש עוד בפירוש הרמב"ם ואשר יתוקן וכו' מלתי בלא"ה שכתב בגליון שלא נמלא בהעסק. ומ"ש הר"ב כדתי בהקומץ רבה. וזה. ולא ידעתי למה לא הראה על מקומה של המשנה במקום שהיא קבועה במילתין פרק כו משנה ט'. דלילו בהקומץ אין מקומה. אלא מיייתי לה בגמ' : ועשאו וילון. כתב הר"ב דדוקא עשה בו שינוי טו' כדתן ספכ"ה : אבל עמא עמא מת. ולא עשאוהו כלאחר מחילות הבות שאינן מקבלות עומאם. רש"י פ"ק דבינה סוף דף יד. ומה שפירש הר"ב מפני שהשמש מתחם כנגדו כו'. עיין מ"ש

ז ער שינשה מ"ה ט"ז פכ"ה ס"ד

ראשון לציון

פ"ב משנה ו' [תי"ח ס"ה] במין י' פ"ה ה"כ טו' וכן עדיין כה נראש כו' עושין התי"ח כו' הורה דוקא ועי' מ"ט כ"ד מנחות פ"ז מ"ג כ"ט מוסף הערוך:

אליהו רבא

ז מחצלת. המצלת עשוי מקנים וגמי או שאר דבר רך שנותנין קנה נראש לוחך המצלת. וסולין אח הגמי לשים וגדולין למעלה של המצלת בגמי ומטה מקנה המצלה ומטה מהקנה גדלים של שתי בלא עכב ואחר ד' עפחים נותנין עוד קנה לחוק וכן ככל ד"ט נותנין קנה לתכנס והגמי גדולין לארבע דרך הקנים שנותנים הגמי שלמטה מהקנה למעלה והגמי שלמעלה נותנין למטה מהקנה וכן ככל קנה וקנה שאר ד"ט מנשים למעלה ולמטה של המצלה למטה מהקנה נותנין קנה לתכנס והגמי גדולין לארבע דרך קנה לתכנס וז"ל אח הגמי ולאריכות וכן כ"ט שנין קנה לתכנס וז"ל אח הגמי ולאריכות וקנה המצלת חוץ לקנה האחרון קוראין כל רה"י הגמי שלמעלה ושלמטה יחד מכל רה"י הגמי שבשני עפחים קשר אחד וכן מעשות ודך המצלת השני לשיטה לברך את הקנים לנתן כדי שיכבט בני אדם לנתן ב"י עפחים שנין קנה לקנה של הקנים שנין קנה לישב עליהן אלא שאכנין על הגמי ד' עפחים שנין קנה לקנה שהוא רך והקנים אינן נעשין רך לחוק גדולין עליהן את הגמי. וקמי מתי"ן מחצלת עששה לה קנים לארבע סהרה. אם לא הסדיר את הקנים לנתן בדרך המחצלות השנין לשיטה אלא הסדיר את הקנים לנתן מחצלת של מחצלת והגמי נון לנתנו סהרה. דתו לא חזי לשיבט לשבט עליה לנתנה כדכ"ט שאם ישיב עליה לנתנה ישיב על הקנים וקשין פן לישב עליהן: וחב"א עד שיעשה כמין כי לעולם היא עממה של גמי ובחוקין ד"ט הוא רחוי לישב עד שיעשה כמין כי שלא יסדיר את הקנים בשני אלא יסדיר אותן כמין כי שיהו כמו מתי"ן עול זה בחוק זה ואע"פ שנין קנה למתני ד"ט אינו רחוי לישב עליה לארבע ולא לנתנה הקנים מחוברים לאורך ולרוחב ומעבדין אותה מלכבט: ואע"פ שנקנה האחרון כהוא המצלה

חורה מדרס ממש: משיחפר. בתוספתא מוכח דכ"ט צעו שיקרעו ויסקנו למדת הפתח. ויחפור בו לולאות להלותו במסך או בספינה וב"ה דאמרי משיקשור לא צעו קריעה אלא משיקשור בו הלולאות כדי להלותו בהם ואית ספרים דגרסי ב"ש אומרים משיחפר והיא היא. כלומר משישכרוהו ויקרעוהו כדי להפרו למדת הפתח: ר"ע אומר משיקבע. מעת שיחלה אורו על הפתח או על הספינה והלכה כבית הלל: ז לארבה שהורה. אורך הקנה לאורך המצלת טהורה. דלא חזי לשכיבה שהקנים מוזיקין לשוכב ולא חזי כי אם לסוך: כבין כי. יוגית שהיא כמין כ' הפוכה שלנו כלומר לעולם היא עממה עד שימוך הקנים מג' לדדים והלכה כחכמים: עשאה לרחבה. אורך הקנה לרוחב המצלת:

מחרתו (ע) ב"ש אומרים משיחפר (ט). בית הלל אומרים משיקשור (ט). ר"ע אומר משיקבע (ע): ז מחצלת (ע) שיעשה לה קנים לארבה (ט) שהורה (ט). וחב"א עד שיעשה כמין כי (ט) עשאה לרחבה. ואין בין קנה לחבירו ח"ג. משיחפר מ"ה משיחפר.

כזה זך אך בהגדולה האוח השש עשרה היא כזה זך ולפי זה אין להגיה בלשון הר"ב אך שתי תשובות בדבר הא' למה לו לומר כמין כ"ף הפוכה הל"ל כמין ח"ה. ה' דהשתא דבריו דהכא וזו דהכא יש לה גג ואין לה שולים ומיהו בתשובה הראשונה עדיין סופרי זמנינו כשפותחין בכתב שקוראין כתיבה תמה

שלמה מוכח דכ"ט צעו שיקרעו אמר המלקט דקמי ב"ש משיחפר: ר' עקיבא אומר משיקבע. וקרויין דבריו לדברי ב"ש: ז לארבה שהורה. ללא חזי כי אם לסוך ותן כפ"ק דטובה לסיוך אינה מקבלת עוממה: עד שיעשה כמין כי. כך הגיה הר"ב בלאל אשכנזי ז"ל: במין כי. פ"ה

ה"ה

ישראל תפארת יבין

בהמניקה. בטולה בגלי לחשים המניקה שנתחלה. אבל אלה"ק למה לרדך ביטול תשמיש קמח תבני בחגברם ביחד דהרי כל המחובר לטכור סטור (כפרק י"ג משנה ב'). ו"ל החם בחגברם מתחלה יחד קודם שהיה בר תשמיש לבדו. ובלא זה הכא יש בהקטרה תשמיש לבדו שחיו שייך לתשמיש המגול. דמי ספי לתורמול שיקב שהכיס שלו עמא (פרק י"ט משנה ח'): ואם האמר הרי קשיא לכולי נהאי. דהכא הרי חיבור מחובר לקרקע. והאך בני בחיקין כזה. הרי אמרין לעיל כפופת ומחצלת. דכל שנתחבר לקרקע לרדך קצבו וצננה עליו. ו"ל החם אין כפופת והמחצלת צריכו כלל להצנין הקצוב דלאחר שנגמר הכיפה והורמה המעייבה הרי יכול להסיר הכופת והמחצלת מתחתם אבל הכא הו"ל רדך להמכך של הפתח. לפיכך הו"ל חלק מהכותל. וכ"כ בשא"ו קלע לכפינה. הרי ספינה צריכה להקלע. והוא הקלע כמותה. דדמי ספי למניקה שנתקל (פ"ב מ"ג): (י) וכתב אב"י הגוזק"ל. וזה"ש וז"ל דגברא בלחמא יתיב (כסוכה ד"ז ב') היינו צמזו. אבל הכא הרי אכור לשוכב שפרקין (בבבכות י"ג ב')

יכול להתעטף בהסדן כנתחלה. ו"ל הכא קשירתו מונעל להפתח. וכשהוא תו תלוי לפני הפתח. הו"ל שלא כדרך תשמישו דמשיקרא. שהיה יכול לומר בו אנה ואנה והוא מעוטף. וכשפוטטו היה מניחו החתיו. ואע"פ מדעריין מהעטפים בו וכמ"ל. עדיין תורת כלי עליו ומק"ט מ"ה (בבב"י ד"ב): (ע) דמזריך הכא כמו בקטרה בשדה שריך שיקבעו במסמרים (ז): (ע) מחצלת הוא גדול או אריב מנמי ושעם. רחבה כקומת ארס. וארצה כמה אמות. ומדי לחוק הגדול והאריב. טהנין בין כל ד' עפחים ל' עפחים אחרים קנה א' לרחבה. והיא כדי שיעור שכיבה לארס בין קנה לקנה (י): (ב) שתחה שרנילין לתת הקנים לרוחב המחצלת וכדאמרן. נהן זה הקנים לאורך המחצלת מביטת הגדיל: (א) חמק"ט מדרס. משום דכ"ה"ג לא חזי לשכיבה. מדדחק מהקנים שתחה רחבו של שוכב. ואע"ג שעדיין יכול לשכוב עליו בשכיבה קומת השוכב לארצה של מחצלת. עכ"פ מדעשה זה הקנים לארצה. ודאי לאו לשכיבה עשה רק לסיוך (כסוכה ד"ט ע"א) ויאמרו להשוכב עמוד וגמ"ל. ולפיכך אפי' יחדה השתא לשכיבה לארצה. פנים חדשות בא לבאן. ואריך שיעשה בה מעשה לשם כך (כפ"ט מ"ט): (ב) ג"ל לפמ"ש הרמב"ם (פ"א מכלי מקדש ס"ט) דכי יווימת המונחה כזה X ולדעתו שלפי שזה האות נקרא בלשון יון כי כ"ף רפויה. אלא שנתחמו העברים כל אות מלוותיות בג"ל כפ"ה שבראש המלה.

אחרונה משנה

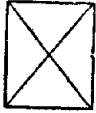
מתיקב הקירה בנין מתחתה ביטול מכל תשמיש שאין דרך לקבוע משכב ומושב על התקרה ובטל ממדרס. וקדין דהכא שאני דארצה אורמה שהשמש מתחמם בו ור"ע שהמוס' כפ"ק דינה ד' י"ד הקשו פרוכת שנתקדש שאין השמש מתחמם בו אמאי עמא וי"ג והא דלא יחא לכו דשאני פרוכת של מקדש שהי' מנזר ופשתן והני שמתין אפי' מחובר כדמתן פ"ב דשבת כל היולא מן הטען אין תבטא עוממת אהלים אלא פשתן והיינו לטעין מחובר כמ"ש החוס' שם והראב"ד רפ"ה מהס"מ וקדין דמתני' איכה למימר דשמוי משכב מניום. ולאו מתחא הוא דדוקא באלה הנה אמרו דמתחא במחבר ולא במשכב עוממות. ובאלה נמי י"ל דוקא אהל ולא וילון שאינה אלא כמחולה. ופי' כפ"ט מ"יג מ"ט פיר מזה: ב"ש אומרים משיחפר. כ"ל דך טיקב הניסא משיחפר היינו שישגר ויקרס אותו דהכי אחרי

פיתאון ע"י קיקלו. אע"פ שהיה חזק ותיקן אינו חזק לפי ש... כלי שנעשה מערכות...

משנה ז מחצלת שעשו לשכיבה חזקה לה קנים עבים לארבה... משנה ח מחצלת ששעשו לשכיבה חזקה לה קנים עבים לארבה...

משהו כלי שראוי לשיבה. ועשה בו מעשה שנחבטל ויכתי. כדי שיהי... משנה ז מחצלת ששעשו לשכיבה חזקה לה קנים עבים לארבה...

דוחק עד שלא יוכלו לפאט קלת כרוזו ולחך בעיניו... תוספות אנשי שם

ציונים

א הנוגע. מ"ח פ"ב ס"ב

תוספות חדשים [תי"ט ס"ה] בכבוד וכו' כבוד התחון. וכו' כ"א.

אליהו רבא פב"א בנירים. הוא כמו שפירשנו... משנה אחרונה פרק כא הנוגע

בין ידות מייני הכא כלי האריגה הם יד לבנד... משנה אחרונה פרק כא הנוגע

בין ידות מייני הכא כלי האריגה הם יד לבנד... משנה אחרונה פרק כא הנוגע

ר' עובדיה מברטנורה כלים הנוגע פרק כא תוספות יום טוב

פרק כא א הנוגע כבוד העליון כ"ג פ"ה הרמב"ם פ"ג מה"כ הלכה ט"ז דמירי שהבגד צעת... פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס.

הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס. פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס.

פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס. פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס.

פכ"א א הנוגע בכבוד העליון שני עטים נגולים יש לאורג... פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס.

הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס. פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס.

פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס. פרק כא א הנוגע בכבוד העליון בכבוד התחון. ובחוש שהעבירו על בנירים. ובקירוס.

הנוגע בצדו . ע"פ ס"א :

תוספות חדשים
פכ"א א [בר"ב ס"ה]
ובעירא כו'
לא כו' חבור וע' בראש
פי' חדר נאמיות :

אליהו רבא

כלקך אם נתן טע אחד של
ארגמן לא יקיים אותו עם
ובזו יטול משם אצל כסול
דכ"א בטעמו ע"י ארגמן
אשר שיקים אותו עם
שעל האומה נאמיות .
הוא כלי הטויה עשו כמין
דף רבב מלמלה שגלים
כורכים את הזמר וכולה
ומתקלה מלמסה ותקופה
בתוך דף שם של דף
הוא הוא יושבת וטוס
והקף שנלמדה שסורה
עליו למזר הוא האומה
וכדף התחמון השום הוא
האומה וקתי סמך טעל
האומה הקופה נאמיות :

בשנה אחרונה
מחברין ובכפול הענינו
מפרש חתיכה בגד
שחפרו . ולא פירש להם
נקרא כפול . והוא
מפגש שניהם עם חוטי
ובדיעה א"ל לו לא
בשבת אריגה ולאחר
אריגה זקוק . ובקופה
חוש שזר וזקוק עם
הארגמן פ"כ ומשמע
מיום שהוא שזר נקרא
כפול : ובעירא שאינו
עמיד להחזרה . לפי'
הר"ב אינו מיושב לשון
להחזרה דכ"ל למהני
שאינו עמיד לקיימה או
שעמיד לבסוף . והוא
כבד חוש חלי טע'
להסכת כשהוא קצר אין
מחזירו לתוך השתי
וכשהוא ארוך מחזירו :

דומה למסרק כפי מציט עין הרואה . ועל כן קרו ליה מסרק . אבל
הא קשיא לי ודאי שזה הכלי הוא בכלל הנירים . לפי מה שפירשתי
במ"ב פ"ג דשבת . וס' נשנה ג"כ בקירוס . ופי' הר"ב והרמב"ם
יריעה ארוגה וכו' . וכבר העירוני על זה ס' . וגם כתבתי שם
שבהלכות שבת להרמב"ם בפ"ט השמיני
בקירוס . ולקך נ"ל דלדרכה משם
ר"ה על מה שפירשתי . שהגירא הוא
מה שהם ז"ל מפרשים כאן על קירוס .
ולפי' ס' לא פי' על קירוס כמו בכאן
לפי שס' הוא בכלל נירים . שכן מפרש
אביי ההם [שבת דף ק"ה] דנירין הוא
בתי נירא ונירא ולקך הארטו לפ'
קירוס יריעה כו' . ודוגמא דנפה

וכברה דהנן ההם לגביה . אבל כאן שא"ל לפרש יריעה כו' . דמה
ענינה לכאן . לכן מפרשים שהוא המסרק וכו' . דהיינו הגירא .
ואמנם הנירים יהיו השתי בתי נירא לבדן . ואין המסרק בכללן .
ולפי' שס' לענין איסור שבת אינו מתחייב עד שיטעה החוטין
בשלתן בשתי הבתי נירא . ובנירא כדמפרש אביי . לכן הארטו
לפרש שם בקירוס יריעה כו' . והוא שג"ל בזה . ואין לתמוה על
שס' אחד היינו קירוס . יפול על שני ענינים מחולקים . היינו על
מסרק . ועל יריעה . כי הרי אפשר הוא שקריאתן משתנה . כגון
שהא' בחול"ם הרי"ם . והב' בשורק או בקריאת הקו"ף . שהא' בחיר"ק .
נ"ל:] "ובעירא . כתב הר"ב הוא אירא האמור בפ"ק דשבת (דף י"א) וכו' .
ואע"ג דהתם באל"ף בתולה ובקוף . הרי אריות
אחה"ע מתחלפין . אבל הרמב"ם כתב זה החוט יקרא עירה מטעין תלייה .
לפי שהעירה הוא הגתלה והדבק . עכ"ל . כלומר שהוא מל'
מעורה בתקלת דרפ"ג ממסכת טבול יוס . ומעורה בקליפתה דמ"ח פ"ג
דטוקלין . ול' מקרא הוא כמעט חוש ולויות במלכים א' ז' :
בנפש המסכת . פי' הר"ב חוטי הערב שהולכים כו' קודם שיהיה
במסרק ויחבר אותו על הארוג מהבגד . הרמב"ם . וכ"כ הר"ב
והר"ם במ"ט פ"א דנגעים . ועיין שם : הנוגע בלמר טעל האימה .
פי' הר"ב מקל ארוך כו' שהגשים כורכות בו את הלמר וטוות .
וכ"כ הר"ב באשווייה . וכ"כ הר"ם . ול"ע היאך התחברים לבגד האורגים .
אבל הרמב"ם מפרש שהוא ג"כ מכלי האריגה . ובטמאה שלפנינו

ז"ל : בנפש המסכת . חוטי הערב שהולכים בתוך המסכת קודם שהדקו
בקירוס לבגד : ובשתי העומד . פי' שעומד ליארן ובחוספתא קתי
גמר מלארנו אינו טמא אלא עד מקום שהוא יכול להפגש . הגסה ז"ע אם
היה לירך להיות שהוא רוצה לפגוש : ובכפול שהעבירו . הוא חוט
שחור המחובר לאריג שדוקמין עם הארגמן . הרמב"ם והרא"ם ז"ל :
ובעירא . כשזרק האורג טעל הערב בין חוטי השתי פעמים נשאר מן החוט תלוי
חון למסכת כשהוא קצר אינו מחזירו לתוך השתי וכשהוא ארוך מחזירו

יבין תפארת

היריעות שארג כבר [וע' נשפת הכולין ע"ס] : ד' כשארג לפעמים ליורים
מחזירו ארגמן תוך היריעה . ולאשר האבע הוא יקר מאד . וחס"ש שיתלכלך
במשמוש ידי האורג בשעה שעוסק בהבגד לארגו . לכן חופר על ליורים
ההם חוטי למר חילך וזולך עד שיתכסה . ואחר גמר האריגה מסירו :
(ה) עירא . לשון לדלו ולתלו הוא . כמו מעורה בטרפסין [מלין מ"ז א"ו] ר"ל
הכל דלפעמים יולא כמין ענינה מחוט הארוג כבר . וכשרואה האורג כן .
אז אם הענינה קרה . מחזירו וכופפו לתוך אריגת החוט שיארג בסמוך
לו . כדי שלא תתראה הענינה על הבגד . ואם הענינה ארוכה עד שלא
יכול להסתירה תוך הארג שיארג להבא . אז חותך הענינה לגמרי מעל
גבי הבגד . ולהכי אינה חיבור : (ו) ר"ל בנגע טומאה בא' מהאך טהור
הבגד . וכ"כ בנגע טומאה בבגד שארו הם טהורים . והיינו מדאינן
חיבור ז"ל מדאינן מחוברין בבגד רק לפי שעה [ואע"ג דל כליו האויג
כל המחזיר למתא עמא [פ"ב מ"ב] : (ז) הוא חוט הערב שכבר השליט האורג
בין חוטי השתי . והחוטין האלו עומדין לארוג עדיין : (ח) מעליה שחפרו ע"ג
ליורי ארגמן (א) : (י) שהענינה שגולעת מהחוט שבאריג . היא קרה דלא דרכו
לעמטו באריגו מציטת להחזיר שיהא בל"ח : (יא) ר"ל מדעתו לקיימן כן .
וה"ל חיבור להבגד שארג כבר : (יב) אימה הוא המקל שהלמר כרוך עליו .
ועומד לפני הגשים הטוות ממנו הלמר ולעשותו חוט שירכסו על
הפלך שביד שמהל שלהן . ונ"ל דאירי הכא באימה של מהכות שמק"ט .
[ונלעיל פ"א ס"ה ר"י] : (יג) הוא הפלך שאוחזת הטווה בידה
הימנית לכרוך עליו החוט . ומתומתו כעין מקל קטן . ובראש א' כעין
כפתור : (יד) ר"ל שהלמר והחוט שכרוך על הגך . והרי הלמר והחוט
שהן לעמטן חמק"ט מדאינן כשק שהזכירה תורה לק"ט . שהוא אריג
[וכשפירא שגיא רח"ע רכ"ז] אלא גם כשכרכים על אימה ואשווייה
אין חיבור

תתלכלך [ואזמן חוטיין] [לא הווי חבור לבגד : ובעירא . הוא
אירא האמור בפ"ק דשבת [דף י"ח] ולא גרדי באירא שבאנו והיא
חתיכה קטנה . מלמר . או מפשטן . או מלמר גפן שאורגים בתוך
המעטפות לעי . וחורק אותו בתוך השתי . וחוט של ערב כרוך
בחוכה . ויש מהן שחורים ואדומים .
ואם אינו עמיד להחזירה כגון שהיא אדומה . ועתה רוצה להכניס אירא
שחורה . אע"פ שלא פסקה מן הבגד לא הויא חבור : בנפש המסכת .
חוטי הערב שהולכים בתוך המסכת כנפש בתוך הגוף . וכל דבר שהאורג
נותן בתוך המסכת לחקן אריגתו . קרוי נפש . והנוגע בהן כנוגע בבגד

דהו חבור : שתי העומד . שגריך עדיין לבגד ועומד ליארג :
ובכפול שהעבירו על גבי ארגמן . חתיכה בגד שחופרים על
הארגמן שלא יתלכלך הוי חבור לבגד : עירא שעתידי להחזירה .
כדפרישנא לעיל : בצמר שעל האימה . ויש שגורסים העימה והכל
אחד . והוא מקל ארוך או קנה שהגשים כורכות בו את הלמר
וטוות : באשווייה . בלמר טעל האשווייה . ועימא ואשווייה
שתימן לטוות עשויות אלא שמשותפות זו מזו בלרתן : פהד . דאינו
חיבור

והב' בלי"י . א"ג שני השיטים גם יחד ילדקו . ובוה זיבדלו . וק"ל
נ"ל:] "ובעירא . כתב הר"ב הוא אירא האמור בפ"ק דשבת (דף י"א) וכו' .
ואע"ג דהתם באל"ף בתולה ובקוף . הרי אריות אחה"ע מתחלפין .
אבל הרמב"ם כתב זה החוט יקרא עירה מטעין תלייה . לפי שהעירה הוא
הגתלה והדבק . עכ"ל . כלומר שהוא מל' מעורה בתקלת דרפ"ג
ממסכת טבול יוס . ומעורה בקליפתה דמ"ח פ"ג דטוקלין . ול' מקרא הוא
כמעט חוש ולויות במלכים א' ז' : בנפש המסכת . פי' הר"ב חוטי הערב
שהולכים כו' קודם שיהיה במסרק ויחבר אותו על הארוג מהבגד .
הרמב"ם . וכ"כ הר"ב והר"ם במ"ט פ"א דנגעים . ועיין שם : הנוגע בלמר
טעל האימה . פי' הר"ב מקל ארוך כו' שהגשים כורכות בו את הלמר
וטוות . וכ"כ הר"ב באשווייה . וכ"כ הר"ם . ול"ע היאך התחברים לבגד
האורגים . אבל הרמב"ם מפרש שהוא ג"כ מכלי האריגה . ובטמאה שלפנינו

ישראל בועז

פכ"א (א) כך פירשו רבותינו . וחכמהי א"כ מ"ם מחוס הכ"ל . הרי
שניין אינן עשוין לקיימן . והו להם נקרא זה כפול . ול"מ היה נ"ל .
דכפול ע"ג ארגמן . הוא נמי חוט כנדישא . רק דברישא . מדלא
תפרו ממעל לארגמן רק דרך ארעי שלא יתלכלך הארגמן שחתיו .
והרי כשיגמור אריגת הבגד יסירו מעל הארגמן . להכי אין האורג חופרו רק
לאורך או לרוחב הליור . כדי שיתכסה רק ליור הארגמן שחתיו . משא"כ
כשתפרו כדי ליפות הליור שיבדק נבע הארגמן מבין החורים שבין חוט
שחפר כמלין מן החרכים . ומתכוין לקיים החוט שחפר ממעל לארגמן . אז
דרכו לתפור החוט ממעל לארגמן שתי וערב . ומניח ריוח בין חוט שחופר
לחוט שבגדו . ועי"ן יהיה כעין חרכים קטנים בין החוטין . ומדהפרו שתי
וערב . שפיר נקרא מה"ס כפול ומדעשאו לקיימו כן . שפיר הו"ל חבור .
וק'
פשוטי כלי עץ הם . ואין יקבלו טומאה . י"ל מדהמזבין להכסא של האורג .
הוא הוכה עליו במסרק עדיין להדביקו להבגד : (ב) מעליה שחפרו ע"ג
ליורי ארגמן (א) : (י) שהענינה שגולעת מהחוט שבאריג . היא קרה דלא דרכו
לעמטו באריגו מציטת להחזיר שיהא בל"ח : (יא) ר"ל מדעתו לקיימן כן .
וה"ל חיבור להבגד שארג כבר : (יב) אימה הוא המקל שהלמר כרוך עליו .
ועומד לפני הגשים הטוות ממנו הלמר ולעשותו חוט שירכסו על
הפלך שביד שמהל שלהן . ונ"ל דאירי הכא באימה של מהכות שמק"ט .
[ונלעיל פ"א ס"ה ר"י] : (יג) הוא הפלך שאוחזת הטווה בידה הימנית
לכרוך עליו החוט . ומתומתו כעין מקל קטן . ובראש א' כעין כפתור : (יד)
ר"ל שהלמר והחוט שכרוך על הגך . והרי הלמר והחוט שהן לעמטן חמק"ט
מדאינן כשק שהזכירה תורה לק"ט . שהוא אריג [וכשפירא שגיא רח"ע רכ"ז]
אלא גם כשכרכים על אימה ואשווייה אין חיבור

ב הנוגע בעול. ע"פ סי' ז:

חילופי גרסאות
ב ובבורך בגלגל ובבורך.
בביצול גדל ובביצול.

אלהו רבא

ב ובבורך. גמון כלי
המחרישה ע"פ מלמטה
הפיקה לקבל בו תנועה והוא
תקוב וכשהוא חורג עולה
ממנו התנועה מעט מעט
מגיעה בשעת מרישה:

משנה אחרונה

עד שלא פירשה עמא.
ז"ל שהיא קשור המטוה
לפיקה אבל ככריסה לחוד
לא מהתנב דהו מטור:
ב הנוגע בעול. כל
הי דהכא דמארכין משמע
לדלו המוס לתיכס מבור.
אלא שאין מסייעין
בשעת מלאכה וסמי
דפי"ז מ"ד ומ"ה וכן
משמע מפלוגתא דר"י
וה"ל דתני אפי' בשעת
מלאכה:

כתב אימה הארג אשר באורך המסרק אשר עליה המטוה כפול.
ולזה תקרא ח"ל ריב"ה עימ"ה לכפילת הפשתן עליה. ועם זה
המטוה אשר על המסרק. יאמר למר שעל האימה. ובתנאי
שיהיה ג"כ מחובר בארג. ובנ"א עימה הארג שמכניסין בו הקנה
שהמטוה כרוך עליה ונקרא צערב
ח"ל גז"ך. ולזה תקרא ח"ל ריב"ה
עימ"ה. לכריכת הפשתן עליה. יעל
אוחו המטוה שעל הקנה. יאמר למר
שעל העימה. ובתנאי שיהיה ג"כ
מחובר בארג ע"כ. והשוויה פ"ה הכוס
אשר עליו המטוה אשר ירקמו בו והוא
מחובר בצגר [ג"כ] ע"כ: בפיקה.
פ"ה הר"ב כמין עגול כו' וגם כזה יש

להקשות מה ענינו לחבור הבנד. והר"ס כתב כגון דבגד כרוך על
הפיקה ע"כ. וגם זה דוחק שהרי לא לכך עשויה. והרמב"ם פ"ה
פיקה כוס קמין יוכפל עליו המטוה עד שישוב [כמין כדור וכל זמן]
שנשאר ממטוה כפול על הפיקה. הוא אומר עד שלא פירעה כו':
עד שלא פירעה כו'. פ"ה הר"ב קודם שיהירנה. ול' הר"ס עד שלא
המטוה ממנה עד שכתגלה ונראה הוא אומר משפירעה. ופירעה הוא
הטובה בזאת ההלכה. כמו כונת אשר לפניה וזה שהוא יאמר כי
כאשר נטמאת העגלה או המחרישה. אז הדברים המחוזרים בהן. יחשב כמו הדבר אשר נטמא. הרמב"ם: בעול ובקטרב. עיין
בפי"ד משנה ד: בעין. ל' הר"ב בגד או למר כו' שסורכים על לואר כו' ודומה לעין. הר"ס: והבורך. כך הגהתי בבי"ת. שכן
גריסין בפקי יז דהאלות וע"כ פ"ה הר"ב ובפירוש הר"ס דהכא. והמלא שנינים ח"י גם הערוך העתיקו צערך צורך. ולשון הר"ב
עץ עקום. דומה למרכב. כן ל' הרמב"ם בטוחא שלפנינו: אבל בנ"א דומה לרכובת אדם ומ"ה הר"ב והוא הגטוס כו'. מסיים
הרמב"ם

- בפיקה (טו). עד שלא פירעה (טו). טמא (י).
- משפירעה. שחור (יח): ב הנוגע בעול (ט).
- ובקטרב (י). בעין (כא). ובעבות (כב). אפילו
- בישעת מלאכה (כג). שחור (כד). בחרב (כה).
- ובבורך (כו). וביצול (כז). טמא (כח). בעין
- של מתבת (כט). בלחין (ל). ובעריין (לא).

מטה
המחרישה לכל לר שירלה ופי' יעול מטה. לא תטה משפט (דברים טו)
מתרגמין לא תלגי דין: עין של מתבת. טבעת של מתבת: לחיים.
שני עינים שבנקבי העול: עריים. עשוי כמין כלי של מתבת לחיים
(ח' דבר ויירל [אן דרא שפירעל] * ג"ז המחרישה ** גדל יעול וכו'
כתגלה וכו'. וז"ל הרמב"ם וכו' שנשאר מהמטוה וכו'. וכאשר הוסר
הגלוי [מלשון] כי פרעה אהין [שמות לב]: ב הנוגע בעול ובקטרב כו'.
כאשר נטמאת העגלה או המחרישה. אז הדברים המחוזרים בהן. יחשב כמו הדבר אשר נטמא. הרמב"ם: בעול ובקטרב. עיין
בפי"ד משנה ד: בעין. ל' הר"ב בגד או למר כו' שסורכים על לואר כו' ודומה לעין. הר"ס: והבורך. כך הגהתי בבי"ת. שכן
גריסין בפקי יז דהאלות וע"כ פ"ה הר"ב ובפירוש הר"ס דהכא. והמלא שנינים ח"י גם הערוך העתיקו צערך צורך. ולשון הר"ב
עץ עקום. דומה למרכב. כן ל' הרמב"ם בטוחא שלפנינו: אבל בנ"א דומה לרכובת אדם ומ"ה הר"ב והוא הגטוס כו'. מסיים
הרמב"ם

מלאכת שלמה

ומכניסים אותו בסוף שהשיס עוות עליו וכשמגלגל את הסווי על הפלך
מגלגל לפעמים אף על הפיקה והפלך הוא של מתבת: עד שלא פירעה.
בעיד שלא נילה הפיקה כמו כי פרעה אהין כשיס מן הסווי עליו והוא יד לפלך
משפירעה שהסיר כל הסווי מעליו אינו חבור הרא"ה ז"ל. ושם ברמב"ם
פ' עשרים הירסא עד שלא פרעה עמא משפירעה סבור בלתי יודיין:
ב הנוגע בעול ובקטרב וכו'. הטובה בזאת ההלכה כמו כונת אשר
לפניה והוא שיאמר שאם נטמאת העגלה או המחרישה איזה דבר מהדברים
המחוזרים בה יחשב כמו הדבר שנטמא ואיזה לא יחשב כמוהו הרמב"ם
ז"ל. ר"ל בקטרב שבכא זו מפרש כל כלי המחרישה איזה מהן חבור להכניס
והוא"ל שומא וה"פ עגלה שנטמאת הנוגע באלו עסור והנוגע באלו עמא:

בועז

ישראל

תפארת

יבין

חיבור לכן. שיתמא הכלים אלו בשנע עומאה בהלמר או בחוט הכרוך
עליהן: (טו) הוא כדור ברזל שמחובר בראש הפלך להכבירו בשעת טויה:
(טז) שלא כתגלה הפיקה מחוט המטוה שברוך עליו: (יז) ר"ל הוה חיבור
להפיקה. ונעמא כשנע עומאה בהמטוה שע"ג [וע"י פ"ז מ"ב] (ב):
(יח) דמא דייט כאימא ואשווי מדמגולה קתו. וסוז לא חסוב חיבור
להמטוה: (יט) הוא ה"אך שמשבב לואר הבהמה כשמשכת בעגלה:
(כ) כן ב' עינים שהחבין מזה ומזה בעול: (כא) הוא כעין בר מבגד מלא
מוכין שיסמו החת העול סביב לואר הבהמה שלא תדחק מהעול:
(כב) הוא הדייקסעל שקלחו הא' מחובר בעגלת המחרישה. וקלחו השני
קשרין בגד העול שבואר הבהמה: (כג) שטלן מחוברין או יחד: (כד) ר"ל
אינן חיבור זה לזה. רק מה שנע עומא אס בר ק"ע הוא (ג): (כה) עין
שבעגלת מחרישה שחופס בה החורש בשעה שחורש: (כו) הוא עץ עקום
בדרך. ובקלחו שלמטה שתחת העגלה. הוא רחב ונטוש על הקרקע
בשעת מרישה. כדי להשוות העפר הנחרש. וי"א שהוא כלי וכו' ז"ל
והוא קבוע מחוץ עגלת המחרישה ונתהיין לחוט זרעוים הנזעמים
בשעה שחורש. ומריש נקב קטן בשלי כלי זה. הזרעוים שבהו מתגלגלין
בשחורש [וכן עמא דפי"ז דהאלות]: (כז) לשון העייה הוא. שבו מטיין העגלה להימין או להשמאל. ור"מ היה כ"ל לשון פירוד הוא. שמפרד ומאד
לכאן ולכאן האבנים שנקרו בהקנקן: (כח) ר"ל כל הג' כלים אלו שאינו רגיל להפירין זמ"ז. נחשבים חיבור זל"ז וגם להעגלה: (כט) טבעת
מתבת שמחובר בהמחרישה לתקוע בה הדייקסעל: (ל) הס ב' עינים כעין ב' דפוס שמחוברין מזה ומזה להעגלה. כדי שיכבשו וירכשו הקרקע.
כדי להקל על הקנקן להחכה. והקנקן הוא בהעגלה אחורי הלחיים: (לא) ערוי לשון פרפר וחורבן. כמו ערו ערו עד היסוד זה. ור"ל הכא

ג' הנוגע ביד. שם: במכבש
שם ה"פ: הנוגע במלכין.
שם ה"פ: הנוגע בידת.
שם ה"פ: :

חילופי גרסאות

לרבות כ"ל לרבות.
ג' ובקשנותי ג"ל
ובקשנותי ב"ב. שם מסור.
ביתר שם ביתר. וכן שם
ג' מ"ל מס' .

ראשון לציון

פכ"א משנה ג' (בר"ב
ד"ה) אישות
כריה שאין לה עדים כו'
ואין אותה לפי שמסרת
את הפדות. וע' ס' ע"ב מ"ק
ו: מאי אישות כריה שאין
לה עדים מאי קרא כמו
כגולת תמס יתקן נפל אשת
גל חו' משם :

משנה אחרונה

ג' בחוט ובמשיחה
באמה ובסניפין ע"כ.
שאלו צמחין אונס יד
למנייה אלא מחזיקין את
היד ומכבש וקשניות
כראה שאין מחזיקין הבור
יפה והרומח יכול ליטמם
וללאת: מ"ב: ב"ב: האישות
טהורה. משמע טהורה
לגמרי שאין עלי' טומה
כלי ואינה ג"כ חבור לתק
ודמי למלכות העכבר
ספ"ט: וכו' סדר כשהוא
נעמה הוי חבור לתק :

הרמב"ם ולזה תקרא כוכך. ע"כ. [וגרסה שטאחתו כ"ק וכן
הוא בחבורו פ"כ מה"כ כתוב הכורך כ"ק]: ג' בחוט ובמשיחה.
עין (ע"ל פ"ו משנה י"ג ומ"ט במשנה ח פ"ג דסוכה: ובסניפין.
פ"ה הר"ב ע"ן קטן כו' ופעמים ישם שנים. כלומר ולקך קונה
סניפין ולא סניף. וע' מ"ט במשנה ו
פ"ה למנחות: במכבש של חרש.
שנטמא הרומח שבו הנוגע במכבש
טהור. הרמב"ם פ"כ מה"כ: הנוגע
ביתר ובקשת כו'. מ"ט הר"ב ונטמא
החץ לא נטמא הקשת והיתר. ר"ל
ולקך הנוגע בהם טהור:

טמא (ב). רבי יהודה מטהר בלחיים שאינם
עשויין אלא לרבות (א) את העפר: ג' הנוגע
ביר מנה (ה) מכאן ומכאן. טמא (ה). בחוט
ובמשיחה (ה). באמה (ה). ובסניפין (ה). במכבש
של חרש (ה). ובקשנותי (ה). מיהור (ה). רבי
יהודה אומר אף הנוגע במלכין (ה) של מסר

ובו משבר גושים של עפר וקריו עריים מל' ערער תערער (ירמיה
(א) ערו ערו עד היסוד זה (ההלים קלו) ואין הלכה כרבי יהודה
שמטהר בלחיים: ג' מגרה. ברזל מלא פנימות שמסמכים בו הלוחות
והסמכים ובלע"ז (ה) סוג"א. ויש למגרה שני עטים א' מלד זה וא'
מלד זה. שבהם תופס חרש עטים
בשעה שמסר הלוחות. והעטים הללו
הן בית יד למגרה ואם נטמאת המגרה
הנוגע בהן טמא דהוה לה יהוה: בחוט
ובמשיחה. ברזש העטים הללו שכן
בית יד קושרין חוט ומשיחה וחבל
שאלך על אורך המגרה ומחבר בין
סניפין ומעמידו: באמה. ע"ן ארך
שבאמצע אלו השני עטים והולך על
אורך המגרה קריו אמה: ובסניפין.
הע"ן קטן נתון מן החוט והמשיחה עד האמה. וכן פותחין וגולתין החוט והמשיחה ורואו א' בתוך החוט. ורואו אחד באמה ופעמים ("ישם
שנים: מכבש. מקום יש לו לחרש עטים שכובש ועולר שם העטים העקומים והלוחות העקומות והעקומות כדי שיתשרו. וכן עולר שם
העטים והסמכים שלא יתטעשו לכאן ולכאן עד שיתקנס למלאכתו: קשנותי. כמין קשת קטן של עץ שחוזבים בו ברזל של מקדח
כשרולה לקדוח בו והאדם אחוז בקשת ומגלגל בו את הברזל. ואם הברזל טמא לא נטמא הקשת דלא הוי חבור שדרכם היה שלא לחבר
הקשת בברזל: מסר הגדול. מגרה גדולה שעשויה לנכור קורות ועושים לה כמין מרובע מעטים דקים והמגירה באמצע ואחוז המרובע
קריו מלבן: טהור. שאין טמא אלא מקום אחיזת בית יד בלבד ואין הל' כר' יהודה: ביתר. חבל בקשת לשון כוונת חלם על יתר (שם יא):
אע"פ (" שהיא מתוחה. אע"פ שהחץ בקשת ומתוחה לירות זה ונטמא החץ לא נטמא הקשת והיתר. שאין החץ חבור לקשת
ויתר: אישות. כריה שאין לה עדים. התקשמה מתרגמין אישותא ורדן אותה לפי שמסרת את השדות: טהורה. שאינה חשובה כלי:
כל זמן שהיא מתוחה. והחץ של ברזל זה אם נטמא החץ נטמאת המגודה. ואין הלכה כר' יהודה:

הגדול. מיהור (ה). הנוגע ביתר (ה). ובקשת (ה). אע"פ שהיא מתוחה. מיהור (ה).
מצודת האישות (ה). מהורה (ה). ר' יהודה אומר כל זמן שהיא מתוחה. חבור (ה):

הע"ן קטן נתון מן החוט והמשיחה עד האמה. וכן פותחין וגולתין החוט והמשיחה ורואו א' בתוך החוט. ורואו אחד באמה ופעמים ("ישם

שנים: מכבש. מקום יש לו לחרש עטים שכובש ועולר שם העטים העקומים והלוחות העקומות והעקומות כדי שיתשרו. וכן עולר שם
העטים והסמכים שלא יתטעשו לכאן ולכאן עד שיתקנס למלאכתו: קשנותי. כמין קשת קטן של עץ שחוזבים בו ברזל של מקדח
כשרולה לקדוח בו והאדם אחוז בקשת ומגלגל בו את הברזל. ואם הברזל טמא לא נטמא הקשת דלא הוי חבור שדרכם היה שלא לחבר
הקשת בברזל: מסר הגדול. מגרה גדולה שעשויה לנכור קורות ועושים לה כמין מרובע מעטים דקים והמגירה באמצע ואחוז המרובע
קריו מלבן: טהור. שאין טמא אלא מקום אחיזת בית יד בלבד ואין הל' כר' יהודה: ביתר. חבל בקשת לשון כוונת חלם על יתר (שם יא):
אע"פ (" שהיא מתוחה. אע"פ שהחץ בקשת ומתוחה לירות זה ונטמא החץ לא נטמא הקשת והיתר. שאין החץ חבור לקשת
ויתר: אישות. כריה שאין לה עדים. התקשמה מתרגמין אישותא ורדן אותה לפי שמסרת את השדות: טהורה. שאינה חשובה כלי:
כל זמן שהיא מתוחה. והחץ של ברזל זה אם נטמא החץ נטמאת המגודה. ואין הלכה כר' יהודה:

(ה) איינע ועב (* גדלי' טושים * גדלי' ג' ס"א

מלאכת

מי שהיה ובעדלחין דלני"ת במקום ר"ש ואינו רואה לו על מי לחמוך
שם הערך פירושו בערך ער מלשון ערו ערו. ולשון הרמב"ם ז"ל בפירושו
ועיראין החלויות בערבי אלעלאקח ע"כ: לרבות את העפר. מרבה את
העפר ומפירו כרי יתא ראו וטוב לזריעה. הר"ש ז"ל: ג' ובסניפין.
פ"ה בערוך אלו הסניפין ראשי המגרה הנעשין מן העץ: מכבש של
חרש. לשון הרמב"ם ז"ל שם בחבורו מכבש של חרש שנטמא הרומח שבו
הנוגע במכבש טהור. ונל"ד ר"ב כ"ך שמו במוכרת ולזה הולך בסמיכות
לחוסף מלת של וכמו ששטמו גם כן בסוף פרק רבי אליעזר דמלני' מכבש

של צעלי בתים ואפשר דגם מלכין של מסר הגדול נאמר בו כן ועין כמה
שכתבתי פרק קמח דשבת סימן ז' בני מרחץ: ובקשנותי. פ"ה בערוך
כמין קשת השעו על המסור הקטן שמו קשנותי פירושו אחר קשת שע"כ
כלי הנכבד וחד שבו טקבין המלחים נסרים ונקרא קשנותי ע"כ: טהור.
שאין טמא אלא מקום אחיזת בית יד בלבד אבל מכאן ומכאן כלפי
הברזל טהור: אף על פי שהיא מתוחה טהור. דלא חשיב ככלי אחד
אפילו מתוח: מצודת האישות. דין אותן בקשת מתוחה ויש בו חץ ור'
יהודה חשיב לה חבור לפי שתמיד החץ עושה על המגודה הר"ש ז"ל:

י ב י תפארת ישראל בועז

ע"ן המחובר במחרישה. כדי שיפטר ויפטר הגושים אחר שנקרו ע"י
הקנקן: (לב) ג' דלחיים דהבא אינן אהן לחיים שמכרו לעיל (פ"א מ"ה)
דהרי הים קי"ל כח"ק דלמק"ע. ובהך דלחיים דהבא פסקין כשהם
משנה (רמ"ט ג"כ פ"ה) אלא הך דהבא אחרינה יניחו שמה ומה
להעגלה כדי לרכך הקרקע לפני הקנקן וכדאמרן: (ג) להך גירסה דגרם
לרכך את העפר. היינו כדפרישין (ע"ל ס' ל"ב. ואפי' גרסינן לרבות את
העפר. ניחא שע"י שירכבו פני הקרקע הקשה. ע"י יתרבה העפר
החוח החת עגלת המחרישה ובה"ט אר"י שאין חיבור. משום שאין קבועין שם הדיר. דכשחורש צעפר תחוח מסירן לצלי להכביד עגלת
המחרישה. ולרובן משום דהנא צ"ח קאי שהארץ שם קשה מדיהא הרים וגבעות (כשנת ע"ג ז' ודע"י שם ד"ה ג"ה) אינו מלוי שיתרוש בתחוח. ולפיכך
אינו מלוי מסירן והו"ל חיבור: (ד) בית יד של זענעב מכאן ומכאן: (ה) הו"ל חיבור להמגירה ונטמאו עמו. וגם הם מק"ט כהמגירה
בעגמה. מדיה"ל ע"ן הנמשש את המתכות (כפי"ג מ"ז. והלא כמשמע לכאורה מהר"ב: (ו) חוט הוא חבל עגול לייגע בל"א או שטריקת בל"א. ומשיחה הוא
רחב באחד בל"א. במגירה מוהחין חוט או משיחה. מראש יד א' של מגירה לראש הדי השני: (ז) הוא לוח ע"ן שקבוע מאמצע יד זה לאמצעית יד
האחרת לכל אורך המגירה. והוא מחבר ב' הידות יחד: (ח) הוא ע"ן קטן. שלוקחין א' או שנים מהן ופותחין אותן. ק"ה א' מהן בחבל הנ"ל.
ובק"ה השני סניפין והומכין אותו בהעץ הנ"ל שמחבר ב' הידות יחד. וכל אלו הדי' בליים מחוברים יחד: (ט) פרעססע של טישלער ליישר בה
הסמרים. ו"א שהוא הכלי שטבש ומעטר שם החרש את הסמרים שלא יתטעשו בשעה שמחליקין ברהיטעני והמכבש מחובר מ"ב חלקים. שהא'
מחן הוא ברזל: (י) הוא מקדח שיש בעין קשה ע"ן על גביו. ונעט הטמא בהקשת: (יא) ר"ל כל ג' מיני כלים הללו. היינו אברי המגירה.
ואברי המכבש. ואברי קשנותי. אין אברי כל א' נחשבים חיבור להברזל שבחן. אלא רק הברזל שבכל א' מק"ט צנעו בו עומאה: (יב) הוא
רצוע מ"ד נסרים דקים. ובאמצע הרצוע הוא קבועין המסר הגדול וקופה. וכשרואים לנכר ע"ן עב מאל. לחוחים כמה בני אדם בני אמה או מסר
להרצוע ומסרין דבר שהוא עב מאל וקשה: (יג) דלפעמים כשרואה לנכר רק דבר דק. שדי לנסיריהו ב' בני אדם א' מזה וא' מזה או מסר
הרצוע הכבד מהמסר. ולהכי אינו חיבור להמסר: (יד) הוא החבל שמתחין מק"ה א' של הקשת לק"ה האחר שלו: (טו) הוא הקנה של
הקשת בעגמו שטומד צנעול כח"י ירח: (טז) אינן חיבור להחץ מהכות שמלוסף עמין. והם פשוטי כלי ע"ן שמק"ט: (יז) מאויל ווארף בל"א:
(יח) ר"ל אינן המגודה שהיא רק ב' דפין פשוטי כלי ע"ן חיבור לחץ הברזל שמתחבר בהן להרוג האישות בצוואו בין הדפין. משום דלאחר שנהרגה
האישות. שולף החץ מהמגודה. כדי לזרוק מתוכו האישות. ואפשר שאע"פ שיש להמגודה צ"ק. אפ"ה המק"ט מ"ל"ט דמדאית חפץ צעור
האישות. הו"ל המגודה העכבר (ע"ל כפי"ן: (יט) כ"ל דלפעמים מהדק החץ בהמגודה. והו"ל חיבור בשעת מלאכה עכ"פ (לעיל ס' י"ד):

ע"ן המחובר במחרישה. כדי שיפטר ויפטר הגושים אחר שנקרו ע"י
הקנקן: (לב) ג' דלחיים דהבא אינן אהן לחיים שמכרו לעיל (פ"א מ"ה)
דהרי הים קי"ל כח"ק דלמק"ע. ובהך דלחיים דהבא פסקין כשהם
משנה (רמ"ט ג"כ פ"ה) אלא הך דהבא אחרינה יניחו שמה ומה
להעגלה כדי לרכך הקרקע לפני הקנקן וכדאמרן: (ג) להך גירסה דגרם
לרכך את העפר. היינו כדפרישין (ע"ל ס' ל"ב. ואפי' גרסינן לרבות את
העפר. ניחא שע"י שירכבו פני הקרקע הקשה. ע"י יתרבה העפר
החוח החת עגלת המחרישה ובה"ט אר"י שאין חיבור. משום שאין קבועין שם הדיר. דכשחורש צעפר תחוח מסירן לצלי להכביד עגלת
המחרישה. ולרובן משום דהנא צ"ח קאי שהארץ שם קשה מדיהא הרים וגבעות (כשנת ע"ג ז' ודע"י שם ד"ה ג"ה) אינו מלוי שיתרוש בתחוח. ולפיכך
אינו מלוי מסירן והו"ל חיבור: (ד) בית יד של זענעב מכאן ומכאן: (ה) הו"ל חיבור להמגירה ונטמאו עמו. וגם הם מק"ט כהמגירה
בעגמה. מדיה"ל ע"ן הנמשש את המתכות (כפי"ג מ"ז. והלא כמשמע לכאורה מהר"ב: (ו) חוט הוא חבל עגול לייגע בל"א או שטריקת בל"א. ומשיחה הוא
רחב באחד בל"א. במגירה מוהחין חוט או משיחה. מראש יד א' של מגירה לראש הדי השני: (ז) הוא לוח ע"ן שקבוע מאמצע יד זה לאמצעית יד
האחרת לכל אורך המגירה. והוא מחבר ב' הידות יחד: (ח) הוא ע"ן קטן. שלוקחין א' או שנים מהן ופותחין אותן. ק"ה א' מהן בחבל הנ"ל.
ובק"ה השני סניפין והומכין אותו בהעץ הנ"ל שמחבר ב' הידות יחד. וכל אלו הדי' בליים מחוברים יחד: (ט) פרעססע של טישלער ליישר בה
הסמרים. ו"א שהוא הכלי שטבש ומעטר שם החרש את הסמרים שלא יתטעשו בשעה שמחליקין ברהיטעני והמכבש מחובר מ"ב חלקים. שהא'
מחן הוא ברזל: (י) הוא מקדח שיש בעין קשה ע"ן על גביו. ונעט הטמא בהקשת: (יא) ר"ל כל ג' מיני כלים הללו. היינו אברי המגירה.
ואברי המכבש. ואברי קשנותי. אין אברי כל א' נחשבים חיבור להברזל שבחן. אלא רק הברזל שבכל א' מק"ט צנעו בו עומאה: (יב) הוא
רצוע מ"ד נסרים דקים. ובאמצע הרצוע הוא קבועין המסר הגדול וקופה. וכשרואים לנכר ע"ן עב מאל. לחוחים כמה בני אדם בני אמה או מסר
להרצוע ומסרין דבר שהוא עב מאל וקשה: (יג) דלפעמים כשרואה לנכר רק דבר דק. שדי לנסיריהו ב' בני אדם א' מזה וא' מזה או מסר
הרצוע הכבד מהמסר. ולהכי אינו חיבור להמסר: (יד) הוא החבל שמתחין מק"ה א' של הקשת לק"ה האחר שלו: (טו) הוא הקנה של
הקשת בעגמו שטומד צנעול כח"י ירח: (טז) אינן חיבור להחץ מהכות שמלוסף עמין. והם פשוטי כלי ע"ן שמק"ט: (יז) מאויל ווארף בל"א:
(יח) ר"ל אינן המגודה שהיא רק ב' דפין פשוטי כלי ע"ן חיבור לחץ הברזל שמתחבר בהן להרוג האישות בצוואו בין הדפין. משום דלאחר שנהרגה
האישות. שולף החץ מהמגודה. כדי לזרוק מתוכו האישות. ואפשר שאע"פ שיש להמגודה צ"ק. אפ"ה המק"ט מ"ל"ט דמדאית חפץ צעור
האישות. הו"ל המגודה העכבר (ע"ל כפי"ן: (יט) כ"ל דלפעמים מהדק החץ בהמגודה. והו"ל חיבור בשעת מלאכה עכ"פ (לעיל ס' י"ד):

כללא דפכיא כל הפרק מירייה פ' מיני כלים שכל א' מחובר סכמה אברים. וסופר וסונה איזה מהן הוא חיבור או לא.

משנה א (א) בכלי ארינה. יש ד' כלים. כבוד. עלין. כווד. החתון. נירין. וקרים. אינן חיבור זל"ו. והחום שהעבירו על ארבען שבאריג. או עניבה שבאריג שהוא עתיד לחברו מהאריג. אינן חיבור להאריג. וכ"ש בכלי הארינה. אבל חום הערב אחר שדושק. וכ"ש השתי המתוח בכסא הארינה. א' חום שעשה סמנו בחפירתו כעין חלונת על"ו האריגין. שאו דעתו לקיימו עליו. או עניבה קטנה שכולם מהאריג. שהוא עתיד לטמנה מתוך מה שיארוג להבא. כולן חיבור לכלי הארינה. (ב) כלי פוידה. צמר שעל האטא שמוין אותה משם. והחום הנפשה על הפלך אין זה חיבור להכלי שברוכים עליו. מרתמיד נשאר מקצת הכלי טמנה מהכרך עליו. אבל החום הכרוך על הפיקה שבראש הפלך. כל זמן שהפיקה מוכסה כולו מהחום הרי החום חיבור לו.

משנה ב (ג) ענלת המתרישה. ד' כלים אף שמתחברין עם ענלת המתרישה אינן חיבור לו והם הטמול. חב' עצים הסמכים מהו רמה להעול. והכר שבין העול לצואר הברכה שלא יפיק העול [א"ל הנבעת שחבר העול להחייקעל]. והריקעל. כולן אף שמתחברין יחד אינן חיבור זל"ו ולא להענלת אפילו בשעה שמתחברין בשעת מלאכה. אבל עור ו' כלים יחד במתרישה עצמה וכולן הן חיבור להענלת. אבל נ' מהן הן חיבור לעצמן שיטמא א' כשנמטא

חבירו. ואלו הן החרב שאחוז בו החורש בשעה שהורש. והוא מחובר לכלי אחר העקים ככרך ורחב לפמה להשוות הקרקע שנוחש. וסמך לחצ"ל כקלונס היוצא מהמתרישה להסותה לסימן או לשאל. אלו נחשבים חיבור לענלה. וגם חיבור זה לזה שיטמא א' כשנמטא חבירו. ועוד יש שם נ' כלים במתרישה עצמה ואלו הן המבעת שהריקעל תחובה בה. והלחיים והם עצים בולטין משולי הענלה לרחיק ולקצר קודם שיבקענה הקנקן שהוא אחרי הלחיים. והעץ שהוא כמין יתר והוא ג"כ בשולי הענלה לערות ולצמצץ את הנושין. גם אלו הן חיבור זה לזה וחיבור להענלה. אבל אין הן חיבור לה' הראשונים:

משנה ג (ד) כלי החרש. פנינה. שלו. אף חבור לה רק חיד שבה מכאן ומכאן. אבל בחום ובמשחה שבה ובקשר הרק שהוא ספגל להסגירה בכל ארכה. ובהעץ הקפן שעובין אותו במשחה דג"ל ובקשר הג"ל. אינן חיבור זל"ו ולא להסגירה (ה) וכ"כ. סכבש. שיש לו לשר הקשרים שנתקעמו. והסכבש הוא עשוי סב' קרשים עבים. אינן חיבור זל"ו. (ו) וכ"כ בקרה. יושבי עליו כמין קשת. וסעלה וטוריד בקשת הוא שהשייב על אורך הקרה. ועי"ו יתחבר הקרה א"ע אילך ואילך לרצע את הנקב. אין הקשת חיבור להקרה. (ז) אבל. המלבן. שקבע בו המסר הגדול חיבור לו (ח) הקשה: היתר. והקשת. והחץ: אינן חיבור זל"ו. (ט) מצורה האישת. שיש בה ג"כ נ' דמים כבדים שביניהן יצורו האישות אינן חיבור. אפילו בשעה שהיא מתוחה ונתחברת יחד.

ר' עובדיה מברטנורה כלים השלחן פרק כב תוספות יום טוב ציונים

פרק כב א והדרלופקי. מ"ש הר"ב כלי עץ ט'. חלופקי לחוד קאי. ומ"ש ואוכלים ומשקים. קשיא לי דמשקים אינן מונחים על השלחן והדרלופקי. אלא בכלי שבו הם המשקים. והכלים הללו כבר אמרין ללוחיות ואשישות ומשמע בין רקנים בין מלאין. ולכן היה נ"ל שתיבת ואוכלים ל"ל באוכלים. וכן לי הרמב"ם שם. ואף לשונם שזכרן כך מוכיח שכתב וכו' מקומות לכלי היין ולכלי הפירות. אלא דכפ"ד [משנה ו] כתב ג"כ הר"ב כמו הלשון שזכרן. ולכן לר"ן לפרש דה"ק שמשמיים בו ללוחיות ואשישות ואוכלים ומשקים

כלי עץ שמשמין בו ללוחיות [ואשישות] ואוכלין ומשקין וממנו נוטלין ומשמין על השלחן: ושייר בהן מקום הנחת כוסות. שלא נפתח. או שלא חיפן. דאי הוה כולו מחופה ט"ס. היה טעור ככלי אכנים דבחר חפוי חלוני: מקום הנחת חתיכות. של לחם ושל כשר. דלחם אינן בשלחן מקום הנחת חתיכות. ולאו דלפקי הוא. ואין הלכה כר' יהודה: ב גיטלה אחת

ח"ג. א והדרלופקי ג"ל והדרלופקי וכו' נמנה עס וממנוס והדרלופקי. הכוסות נמנהס וממנהס כוסות. הנחת גל"ג ל"ג מ"ג וז. החתיכות נמנהס החתיכות.

בחוך הכלים הללו. ול' קגרה הוא סמוך על המזין. ומ"ש הר"ב שמשמיים בו ללוחיות ואשישות. ונמלא בכחוב שמואל ב' ו ואשישה אחת ופירשו רז"ל בפרק כל שעה דף לו גרבה דחמרא. דכתיב (הושע ג) ואוהבי אשישי ענבים]: או שחיפן בש"ס ושיר כו'. כתב הר"ב דאי הוה כולה מחופה ט"ס היה טעור ככלי אכנים דבחר חפוי חלוני. ומיהו כבר כתבתי שם בשם הר"ש דמפרש הכס. בכלי שלפוי כמוהו. שלפוי של מחבות. וגם הוא עלמו של מחבות. אלא שעיקרו דמחבות טעור ולפיו דמחבות טמא. ואין נראה לחלק דהכא לקולא והתם לחומרא. דהא בסוף חגיגה כתבתי דמהכא מיייתי הכס בגמ' דאוליגין בחר חפוי. ומאי מיייתי והא הכס שאני לחומרא דאלו לטמא השלחן של עץ המחופה בזהב. אלא ודאי דאין לחלק בזה. ולא עוד אלא דרש"י פי' הכס במאי דמיייתי ממחתיקין דהכא וז"ל אלמא לפיו מבטלו חפוי להקל וכ"ש להחמיר. ע"כ. אלא נ"ל דהא דבפרק יא חלוני בחר עיקרא היינו דוקא היכא שהעיקר והלפוי מומין אחד הוא. וכל זה לשיטת הר"ש. אבל כבר כתבתי בפ' יא. גם בסוף חגיגה. דלהרמב"ם כל המלופה מטער הכלי. וז"ל בפ' שזכרן לפי שהכלים המלופים לא יקבלו טומאה.

פרק כב א השולחן והדרלופקי. וכו'. והע"ג דשלחן ודולפקי פשוטי כלי עץ מקבלין טומאה מדרבנן למרבינן ליה

שלמבת מלאכת מכל כלי עץ: מקום הנחת חתיכות. פי' אף מקום הנחת חתיכות: ועיין בפ' ר"ש ז"ל אי הוה גרים ר' עקיבא אומר מקום הנחת חתיכות: ח

יבין ישראל תפארת יבין פכ"ב א

כפול שחלק טמא. מייירי גמי בש"ס בכל חלק כהך שטורא: (ו) לרב"א ת"ק דר"י ר' יוסי הוא דס"ל [פ"ט ז'] דפשוטי כלי עץ שהן משמש משמיו של אדם בשעת ופלה בשעה מלאכה מק"ט. והבי קו"ל. ולהבי גם הבא סגי בכשתירי מקום הנחת כוסות ור' יהודה דס"ל הכא דלר"ן מקום הנחת חתיכות. היינו אף מקום הנחת חתיכות. דס"ל דלמק"ט עד שיטמא לאדם ולכלים. ולהבי מקום כוסות הוא' משמש לכלים. וחתיכות הוא' משמש לאדם שאוכלין עס [ובך נמיין דכתיב הכ"ס והכ"ס]. וכן משמע לבחוריה נמי מהרמב"ם. דהכי פסק [כפ"ד מכלים] דכתיב נמשמש לכלים בשעת ופלה בשעת מלאכה. ופסק נמי [פ"ו מכלים ספ"ו] כת"פ דהכא. אלא דק"ל דהכי מהרמב"ם [כפ"ד מכלים] דכולן מחבש משמש לאדם לכלים. מדמנית עליו כוסות. ולרבי"א הל' הגת כוסות היינו למחבשיה שימוש לכלים לנד. ותו

הוא שולחן שהיו רגליין לעשותו בתמונה מיוחדת בעיר דעלפי בארץ יון. ונקרא בלשון רומי דעלפיקע. ותמונתו הי' כפי הראוי להבין ולסדר עליו הכלים והמאכלים והמקצאות. להביאן משם לפני המסובין בשולחן אחר בסעודות גדולות. והרי שולחן אף שפשוטי כלי עץ הוא. חפ"ה מק"ט. מדמבמש לאדם וכלים ביחד. דהיינו לאדם לחמוך עליו. ולכלים להעמיון עליו [נמנהס רפ"ד מכלים: ב] ששכר קלה ומטבבל שמונה על רגליים: ג) והרי כל המלופין אמק"ט [כפ"ה ז'] וכ"ס כשחיפן בש"ס: ד) שלא נפתח ושלא חיפה: ה) מק"ט. דאף דהמקום ההוא שלא נשבר ושלא חיפה הוא רק חלק קטן מהשולחן. שזכרון זה לעיקר השולחן. והשאר הוא' כיד. והוא דהניגן לעיל [פ"ט ז'] דשולחן

משנה פרק כב א או שחיפן בש"ס. כאן כתב הר"ב דבחר חפוי חלוני ונפ"א כתב בהפך וחילק בחי"ט בין מין אחד לשני ולא פירש טעם דבר ומל"ל לחלק בזה. ונפ"א כתבנו ליישב בפ"א: ר"י אומר מקום הנחת פרק כב א או שחיפן בש"ס. כאן כתב הר"ב דבחר חפוי חלוני ונפ"א כתב בהפך וחילק בחי"ט בין מין אחד לשני ולא פירש טעם דבר ומל"ל לחלק בזה. ונפ"א כתבנו ליישב בפ"א: ר"י אומר מקום הנחת

כלים השלחן פרק כב

ישבת הסתא...
מ ספרין...
הכל...
הכל...

הלופי גרסאות
מ רשאו דג' ועשה בו.

הדושי מהרי"ח

בדוחב לכל צד מן ה'...
עצים א"כ כשנשברו...
הלוחות שעל ד' העצים...
ועדין נשאר לוחות...
שיצאו להלך בברוב מן ה'...
עצים או לאויה צד...
שיהפך יהיה עקם סתם...
זה דור"כ אבל פ"י הרב...
תו"ם לא הבנתי ולא...
רציתי להאריך הד"ק...
מעצמך: משהו ה' הו"ם...
ד"ה' ישיבת הסתא כ"ו...
לשון הר"ב סתת אבנים...
כ"ו עכ"ל. ג"ל פירושו...
הדושי שבנתי איהו בגד...
או דבר רך שלא יוקו...
האבן הקשה דאל"כ היה...
ליה להר"ב לומר בקצור...
והוא יושב בקנה האחד...
וק"ל דאע"פ שירב...
שיושב עליו מונח על...
האבן והאבן אין לו שום...
שומאח כלל אפ"ה פ"ט...
טושב דאל"כ אלא הוא יושב...
על דבר אחר פשיטא אין...
לך נשכב גדול מזה ולא...
קשה עליו תרומה של...
הרב ת"ם:

וכחצורו פכ"ה קלת הקורה שמתקן
המסתה את האבן לישב עליו :
ועשאו פנים . פירש הר"ב פסלו
במעלד כו' ע"י מ"ש ברפ"ב דשנת
וכ"כ הר"ס . אבל העתיק עשאו פנים .
דהשתא מלתא בלפי נפשיה היא .
והרמב"ם העתיק ועשאו פנים . ופירש
לעשות ממנו פני הסתל כו' . וכחצורו
פכ"ה ועשאוהו פנים לשער וכיוצא בו :
במשיחה . ע"י מה שכתבתי פ"ו

משנה

יש לה בית קבול למעלה וגם בית קבול למטה הרמב"ם ז"ל וזה הסכים הרא"ש ז"ל . ונראה ללא נרמ"י מלת שלה לפי הפ"י שהעתיק ר"ע ז"ל : והכמ"ם
במהרי"ן . לפי שבטל העיקר : בפ"י ר"ע ז"ל . שהסתה מתקן לו מקום
לשבת בקנה האחד מהאבן ע"כ אמר המלקט נראה שבמקום מהאבן היה ז"ל
מהעץ עיין בפ"י הרמב"ם ז"ל או שמה ר"ל אבן שמתת הקורה : ועשאו
פנים והר"י ז"ל הגיה ועשאו פנים וכתב כן מלאתי אך בערך בערך כופת נראה

מלאכת שלמה

ההגירסא שלו היתה כנרסת הדפוס אך הפירוש שלו דחוק . אח"כ מלאחי
ס"א דגרסי' כמו בדפוס ולפי גירסת הספרים ז"ל דה"פ כופת דהיינו עץ עב
סטרקו כלומר טעשה בו סדק לקבל נרות של ששה או של זומן ועשאו פנים ר'
עקיבא מטמא כי הסדק עושה אותו כלי והכמ"ם אומרים תינו כלי עד שיתוק
בו ז"ל ע"כ : התקינם ליישיבה מהורים . ממדרס לפי שאין עשוין ליישיבה
לכל זמן שפיהם פתוח המוכין זולאין ובעלה דעמו : סרגן בגמי או במשיחה .
פ"י

יבין

דהכא הרי נשאר ב"ק בהכסוי (י) : (ז) מדמקבל עדיין הוה חלוט הבטון
שבולט מהדפנות סביב : (וח) מדאין מקבלין השתא כדרך קבלתן מעיקרא
סבי או הדפנות זקופין (ז) : (בח) המסתה אבנים חוקק לעמנו מושב
בקנה ה' שבולט עץ . ובקנה האחר מניח האבן שמסתה : (ג) דדינו כחומר
של נפחין (פ"ד מ"ג ס"י ג"ה) וק"ל הכא דלא נימא שישביחו עליו רק חרתי
הוא . וה"ל כקורה בעלמא שאמק"ט מדרס (וכת"כ שהגיה הר"ב פ"כ מ"ג) :
ולא דמי לכסא כובס ואיך דלר' יוסי אמק"ט מדרס (כפכ"ג מ"ד) ו"ל התם
אינו יושב עליו לנח רק כדי להכביר על כליהם שהתחיו . משא"כ הכא :
(ג) נסר עב (כפ"כ מ"ה) : (גב) לבשו דרוס סדק רחשהל בל"א : (ג) ר"ל
בלבשו בעלב בלבוש כרסום : (גד) ר"ל שהחליקו בנע"ב (פ"י ז"ל) :
לדבועה וסבר מנעשה כל דרו משי ל"י כלי . וכארוכות בנע"ב (פ"י ז"ל) :
(ג) דס"ל דהאני ארוכות שכבר היו ראוים לערוך עליו הבצק גם בלי
לביעה . והרי הרבה עורכין עליהן בצלקן גם מבלי שילבעש . ומלא שכבר
היה עליהן שם כלי כ"ס גם קודם לביעה . אלא מזהו פשוטי כלי עץ היו
טאורין . להכי בני בשיבצין ויעשה לכן זורת כלי גזרו צבו רבץ טומאה
אטו כלי ב"ק . אבל כופת אינו כלי כלל . והע"ג שהיה יכול לישב עליו .
הרי הוא כיושב על בול עץ דלא ס"ד שיק"ט מדרס . לפיכך לר"ך מעשה
הרווייהו לטעמייהו (על"פ פ"י מ"ד) . ואע"ג דכל הכלים יורדין לטומאה
במחשבה (כפכ"ה) היינו בכלי גמור ושלים . כגון טבעת בהמה שחיבב
עליה שהיה' לחרס . אבל הכא עדיין אינו כלי כלל (ד) : (ז) אמק"ט
מדרס . דרק ליישיבה לשעה מלאן מוכין . ופשוט דעכ"פ הסל נשאר בקב"ט
משאר אה"ט . ולא נהבטל ב"ק שלו כשנלוא מוכין . ואפ"י בעלו שם כל שלא
סרגו למעלה הדר ממליך (ע"י אהלוח פ"ו מ"ז) : (ג) טעשה ע"ג המוכין שבטל
סעין רשה נמני או משיחה באלד בל"א שלא יפלו המוכין לחוץ : (ג) מק"ט

תפארת

מ"ב) שהיתה עיקרה לרחיית רגלים . ותשמש הלישה היה מפל צב וכשנסדקה
לא חיוא חוה לעיקר השמיים . אף דחיוא עדיין ללישה . אפ"ה מק"ט מדרס .
ומאן דפליגי אדר"י אפסר דס"ל דרק התם לחומרא אמרינן דמדבעל השיקר
וכו' . אבל לא כי הכא דלקולא . א"ל דוקא התם דמדבעל גס ליישיבה לא
חיוא רק ממוח . להכי בעל גס הפסל הוא . משא"כ הכא . כיון דשאר
כשיעור מושב לכל אדם . להכי לא בעל הפסל הוא ממוח השתא לכל אדם
וכמעיקרא . ולהכי גם מושב ב"ק מק"ט . ביהו לשל (ספ"י) ס"ל לחמ"ם
דבעל גוואל אמרינן בעל עיקר בעל טפילה . ואפ"י לקולא . להכי קי"ל נמי
כר"י דהכא : (י) וא"ת והרי כל הכסויין סהורין (כלעיל פ"י מ"ג) . ואת"ל
התם בתיק להם ב"ק . ליתא . דא"כ כסוי מיחם התם אמאי מק"ט . הרי
מלוה בתיק לתי ב"ק מירי . ותני נמי (פ"י ז"ל מ"ג) . כסוי פניו של המכות
הכמ"ם מההרי"ן . ותו הרי אפ"י ב"ה דחמיר דמוק"ט . ומטמא מאוירו . ואפ"ה
תני גביה (פ"כ מ"ג) כל המשתמש בפניו ב"ה אמק"ט . ו"ל כל הך מירי
בתיק הכסוי מחובר לנוף הכלי . לפיכך אף שיש לו ב"ק אמק"ט . ודמי
לך כללא דכללין (ספ"י) דכל העשו לחפיו סהור . משא"כ הכא מירי
דמחבר הכסוי להב"ק . ולפיכך הב"ק שבכסוי אף שמשמש כסוי אפ"ה
מחשב כב"ק ממש אבז הב"ק שבנוף הכלי שחמיר לו : (י) וא"ת ק"י דר"י
אדר"י ורבנן אדרבנן . דהרי לעיל (פ"ד מ"א) בחצית שנתקנה לב' עיבות .
ר"י מטער וזכמ"ם ממחלין . ובשלמא דר"י אדר"י אפסר לתרוני . דהכא
ס"ל לר"י דניסטרס אמק"ט . רק בנשאריו כל שוליה . משא"כ בכלי שטף כגון
שנשאר ב"ק ס"ל דמוק"ט . אלא דרבנן אדרבנן קט"א . ו"ל דדוקא התם
בכ"ה מטמא רבנן מושב דה"ל עכ"פ ניסטרס . דהחמירו צה רבנן בכ"ה .
דהחמירו ציה חורה דלק"ט גם מאוירו וגם במחבר לקרקע . ככירה
ותגור . אבל הכא בכלי שטף דקילא טומאתו לא מלינו גביה ניסטרס :

אחרונה

ע"כ משמע דהכא לאו במדרס איירי דלמדרס הא ק"ל להר"ב פ"ד מ"ג
דלפי' מחזקה טמאה וכל' הרמב"ם והרא"ש פירעו ז' יש לה בית קבול למעלה
ובית קבול למטה ועליל אחד מתן טמא מפני השני . וכשיקולו שניהו כ"י מטמא
מפני הדפין שמתחתיו בדריו והכמ"ם משהר"ן שבטל העיקר . כ"כ הרא"ש . ונראה
דחשמים הדפין הוא בחורט פשוט כמו שמתחתיו בעל"ל וס"ל לר"י כיה דבעל
הקבול במורה פשוט מיחא מטמא והכמ"ם סברי כיון שמתקן לקיטול ובעל העיקר
אין עליו טומא פשוט עד שישבו עליו כדלפיל מ"ב . אבל הרמב"ם פכ"ו כחצורו
הסתים משנה זו לפנין טומאה מדרס . וז"ל דפליגי נמי בזה ככנה דלמדרס צמי
כני כמ"ש הר"ב פ"כ מ"ג ולר"י לא בעל מחורה כלי פשוט והכמ"ם בעל
לגמרי עד שיהאבו עליו : ישיבת הסתא עמא מדרס . כהנה דחתי לה מטום
דצמי למימי במקוץ דלמדרס צמי היקוין לר"ם סברו וכתבו פני והכמ"ם

והכמ"ם ממהרי"ן . והלכה כהכמ"ם : הסתת . מסתת אבנים והא
מתקן לו מקום לשבת בקנה האחד מהאבן . כשמתת בקנה
השני : כופת . חתיכת עץ עבה ורחבה . והכי משמע
פירושה בתוספתא : סרקו . ליימו : וכרכמו . לבשו בכרכוס .
ועשה בו פנים . פסלו במעלד
והסוהו ברהיטגא שיהו נראים לו
פנים יפים : רבי עקיבא מטמא .
דמושב הוא : והכמ"ם ממהרי"ן .
דכתיבת עץ בעלמא חשיב : עד
שיחוק . שיחוקו בו מקום ישיבה .
התקינן ליישיבה מהורים . ממדרס .
לפי שאין עשוין ליישיבה ובעלה דעמו
אלל כל אדם : סרגן בגמי . על פיין
כדרך שמסרגין אה המטות : מטמאין .

דאין
ההגירסא שלו היתה כנרסת הדפוס אך הפירוש שלו דחוק . אח"כ מלאחי
ס"א דגרסי' כמו בדפוס ולפי גירסת הספרים ז"ל דה"פ כופת דהיינו עץ עב
סטרקו כלומר טעשה בו סדק לקבל נרות של ששה או של זומן ועשאו פנים ר'
עקיבא מטמא כי הסדק עושה אותו כלי והכמ"ם אומרים תינו כלי עד שיתוק
בו ז"ל ע"כ : התקינם ליישיבה מהורים . ממדרס לפי שאין עשוין ליישיבה
לכל זמן שפיהם פתוח המוכין זולאין ובעלה דעמו : סרגן בגמי או במשיחה .
פ"י

בו עז

מ"ב) שהיתה עיקרה לרחיית רגלים . ותשמש הלישה היה מפל צב וכשנסדקה
לא חיוא חוה לעיקר השמיים . אף דחיוא עדיין ללישה . אפ"ה מק"ט מדרס .
ומאן דפליגי אדר"י אפסר דס"ל דרק התם לחומרא אמרינן דמדבעל השיקר
וכו' . אבל לא כי הכא דלקולא . א"ל דוקא התם דמדבעל גס ליישיבה לא
חיוא רק ממוח . להכי בעל גס הפסל הוא . משא"כ הכא . כיון דשאר
כשיעור מושב לכל אדם . להכי לא בעל הפסל הוא ממוח השתא לכל אדם
וכמעיקרא . ולהכי גם מושב ב"ק מק"ט . ביהו לשל (ספ"י) ס"ל לחמ"ם
דבעל גוואל אמרינן בעל עיקר בעל טפילה . ואפ"י לקולא . להכי קי"ל נמי
כר"י דהכא : (י) וא"ת והרי כל הכסויין סהורין (כלעיל פ"י מ"ג) . ואת"ל
התם בתיק להם ב"ק . ליתא . דא"כ כסוי מיחם התם אמאי מק"ט . הרי
מלוה בתיק לתי ב"ק מירי . ותני נמי (פ"י ז"ל מ"ג) . כסוי פניו של המכות
הכמ"ם מההרי"ן . ותו הרי אפ"י ב"ה דחמיר דמוק"ט . ומטמא מאוירו . ואפ"ה
תני גביה (פ"כ מ"ג) כל המשתמש בפניו ב"ה אמק"ט . ו"ל כל הך מירי
בתיק הכסוי מחובר לנוף הכלי . לפיכך אף שיש לו ב"ק אמק"ט . ודמי
לך כללא דכללין (ספ"י) דכל העשו לחפיו סהור . משא"כ הכא מירי
דמחבר הכסוי להב"ק . ולפיכך הב"ק שבכסוי אף שמשמש כסוי אפ"ה
מחשב כב"ק ממש אבז הב"ק שבנוף הכלי שחמיר לו : (י) וא"ת ק"י דר"י
אדר"י ורבנן אדרבנן . דהרי לעיל (פ"ד מ"א) בחצית שנתקנה לב' עיבות .
ר"י מטער וזכמ"ם ממחלין . ובשלמא דר"י אדר"י אפסר לתרוני . דהכא
ס"ל לר"י דניסטרס אמק"ט . רק בנשאריו כל שוליה . משא"כ בכלי שטף כגון
שנשאר ב"ק ס"ל דמוק"ט . אלא דרבנן אדרבנן קט"א . ו"ל דדוקא התם
בכ"ה מטמא רבנן מושב דה"ל עכ"פ ניסטרס . דהחמירו צה רבנן בכ"ה .
דהחמירו ציה חורה דלק"ט גם מאוירו וגם במחבר לקרקע . ככירה
ותגור . אבל הכא בכלי שטף דקילא טומאתו לא מלינו גביה ניסטרס :

ע"כ משמע דהכא לאו במדרס איירי דלמדרס הא ק"ל להר"ב פ"ד מ"ג
דלפי' מחזקה טמאה וכל' הרמב"ם והרא"ש פירעו ז' יש לה בית קבול למעלה
ובית קבול למטה ועליל אחד מתן טמא מפני השני . וכשיקולו שניהו כ"י מטמא
מפני הדפין שמתחתיו בדריו והכמ"ם משהר"ן שבטל העיקר . כ"כ הרא"ש . ונראה
דחשמים הדפין הוא בחורט פשוט כמו שמתחתיו בעל"ל וס"ל לר"י כיה דבעל
הקבול במורה פשוט מיחא מטמא והכמ"ם סברי כיון שמתקן לקיטול ובעל העיקר
אין עליו טומא פשוט עד שישבו עליו כדלפיל מ"ב . אבל הרמב"ם פכ"ו כחצורו
הסתים משנה זו לפנין טומאה מדרס . וז"ל דפליגי נמי בזה ככנה דלמדרס צמי
כני כמ"ש הר"ב פ"כ מ"ג ולר"י לא בעל מחורה כלי פשוט והכמ"ם בעל
לגמרי עד שיהאבו עליו : ישיבת הסתא עמא מדרס . כהנה דחתי לה מטום
דצמי למימי במקוץ דלמדרס צמי היקוין לר"ם סברו וכתבו פני והכמ"ם

כלים השלחן פרק כב

ק"ב

האסלה. ע"ס ס"ג. והפרסקל. ע"ס ס"ד. ספסלין. ע"ס ס"ה.

הלופי גרסאות. ויטמא טמא בת דלי' נטף לזן. פירש השור טמא מדרס. הפרסקל כה"ל. והפרסקל. שהפיו נד"ל. שהפיו. טמא כ"ה דלי' חננ בכד"ל. פטמאה. פירשה כ"ה בכד"ל. חננ נד"ל. פירש וכן עיקר דהא ספקל לזון זכר. ה"ל כה"ל עתה.

אלוהי רבו. ואלוהי רבו. הכה"ל של כחל ויזא מביטה מלמעלה צבור וקוב באלמתינו ש"כ עליה וזכר וז"ל. ואלה כחות: ופירא מה. משום סיפא: והברזל טמא טמא מת. שה"ל עתה כלי חף בלא הטור: עתה כלי חף בלא הטור:

משנה אחרונה. ומכין חיו חל כחו ימוד בעלתא. חל כחן כיו כמו מעשה בנפשו וקוב באלמתינו ש"כ עליה וזכר וז"ל. ואלה כחות: ופירא מה. משום סיפא: והברזל טמא טמא מת. שה"ל עתה כלי חף בלא הטור:

מכין חיו חל כחו ימוד בעלתא. חל כחן כיו כמו מעשה בנפשו וקוב באלמתינו ש"כ עליה וזכר וז"ל. ואלה כחות: ופירא מה. משום סיפא: והברזל טמא טמא מת. שה"ל עתה כלי חף בלא הטור:

דחין החזן והמכין יכולין ליפול וחזי לשיבה. וי האסלה. בית מושב של ברזל מכוסה עור ויושבים עליו בצית הכסא: פירשה. העור מן הברזל: העור טמא מדרס. דטור בפני ענמו חזיא לשיבה. והברזל בלא עור לא חזי לשיבה וחזי לשאר תשמישים: מרסקל. כל קטן עשוי מערבה קלופה. ואוכלים עליו לחם: והמרסקל טהור מכלום. דמפני קטנו לא חזי לשיבה. ולא לשאר תשמישין שאין לו דפנות: ספסליים שבמרחץ. של שיש הן: ששתי רגליו של עץ טמא. אם ישב ה"ז עליו טמאין הרגלים של עץ משום מושב. אבל הספסל ענמו טהור דכלי אבנים אין להם עומאה כלל לא מדברי תורה ולא מד'ס: ואחת של אבן טהור. דהו

האסלה. בית מושב של ברזל מכוסה עור ויושבים עליו בצית הכסא: פירשה. העור מן הברזל: העור טמא מדרס. דטור בפני ענמו חזיא לשיבה. והברזל בלא עור לא חזי לשיבה וחזי לשאר תשמישים: מרסקל. כל קטן עשוי מערבה קלופה. ואוכלים עליו לחם: והמרסקל טהור מכלום. דמפני קטנו לא חזי לשיבה. ולא לשאר תשמישין שאין לו דפנות: ספסליים שבמרחץ. של שיש הן: ששתי רגליו של עץ טמא. אם ישב ה"ז עליו טמאין הרגלים של עץ משום מושב. אבל הספסל ענמו טהור דכלי אבנים אין להם עומאה כלל לא מדברי תורה ולא מד'ס: ואחת של אבן טהור. דהו

מדרס: (ס) האסלה הוא מושב ציבור. והוא מלבן מרובע עשוי מד' בדי ברזל המחזירין יחד צריבוע. ויש לו ד' רגלים ד' זוויות. ומתהוין עליו עור למושב. והעור נקיב באמטו. והחה הקוב מעמידין הגרף לקבל המי (ע' עירובין ד'): (סא) פשיטתו דכל מדרס מק"ט נמי משאר אה"ט (כמה פ"ז מ"ג): ומ"ט דקטן כן הכא. אלא מדרס דבעי למקטן בכופא פירשו. נקט הכא דרישא: (סב) העור מהברזל: (סג) אי בשעתיד להחזיר העור על הברזל אז גם העור גם הברזל. אם נטמאו במדרס בשעה שהיו מחזירין. היו נשארין שיהיו ציטומארתן דמשיקרא גם אחר שפירשו זמ"ז. וגם מק"ט מדרס להבא אפי' אין בהן כשיעור למדרס. דלא גרע מדרס של מטה. דג"כ לא חזי בפ"ט לשיבה ואפי"ה מק"ט מדרס (כפ"ה מ"ז ומ"ט) מיהו הכא מדקתני שברזל מטה רק ט"מ. ע"כ דמיידי שאין עתיד להחזיר העור על הברזל. ולפיכך טומאה היסנה שבשניהן כבר נהבטלה בהפירודן זמ"ז. אבל העור מק"ט מדרס וגם נשאר בו טומאת מדרס דמשיקרא. אבל הברזל המרובע. רק טומאה מזה יש בו בין להבא ובין לשעבר אבל טומאת מדרס אין בו כלל בין להבא ובין לשעבר. דלא חזי תו לשיבה (מיהו ש"ס שאם החזירו יחד. מחזירין שניהן יחד לטומאתן היסנה. והרי אפי' כשחזר ומינר הברזל לעור חזר ש"ס קיים ל"ל דחזר גם העור חזר עם הברזל ש"ס לטומאתן ש"ס על כוונתו [פ"ט מ"ז] ופי"ט מ"ז): (סד) ל"ל שטרסקל הוא ג"כ מלבן מחזיר מד' קנים צריבוע. ובדי' הזוויות של המלבן מחזירין ד' קנים זקופין. קנה בכל זווית. ומכסין השוליים והדפנות שזין קנה לקנה בצור פציו. ועי"ז יוד' לו ב"ק ב"ס. וכשמהפכין השוליים הלפי מעלה ראוי ליטב על השוליים שהן של עור (מ"ג): (סה) שהסדר העור מעל מלבן הקנים סביב ואין עתיד להחזיר: (סו) מדרס צו שיעור מדרס. מק"ט להבא וכלעיל צבאלה: (סז) דמהדור העור מהקנים אין שם ב"ק. וגם למושב לא חזיון הקנים הדקין. ומה"ט חף שמאי לעיל [פ"ד] דמלבן טמא הכא מדרס: (סח) הן כעין דפון של אבן: (סט) שצב' קלות הדף מחזירין צ' דפי עץ החתיו והם לו לרגלים: (ע) דבישב הזב על הדף של אבן נטמא גם האבן. דדיינין לכל הספסל כאלו הוא כולו של עץ. אע"ז דעיקר הישיבה היא על הדף. וגם הוא הרוב. לא חשבינן להדף כעיקר הכלי. דכמו דלמרינן לגבי שבה דב' שאי"א משה שאין כל א' מהן יוכל להאירא. מהשז כל א' הכעסה כולו ושיניה חייבים (כצת פ"י מ"ט ופ"ז מ"ז). וכ"כ לענין טומאה מדרס. צבני כלים שנטעו ביחד מדרס לזב. ולא היה בכל א' מהן כפי הראוי למדרס. מהשז כל א' ככלי הראוי למדרס (בגוים פ"ז מ"ד). כ"כ ה"ל המושב והרגלים. שאין כל א' ראוי למושב רק ע"י שניהן יחד. מהשז כל אחד כאלו הוא המושב. ולפיכך מהשז צבין הרגלים כעיקר המושב. וה"ל האבן כמחזיר לטמא טמא. דאע"ז האבן הוא רוב. והוא המק"ט. אפי"ה כמו צעץ המשמש למחבת. אע"ז דעץ מרובה ממתכות. אפי' הכי דין כולו כמתכות. מהפחה ומסרק (פ"ג מ"ז מ"ז): כ"כ באבן המשמש לעץ הכא. אע"ז האבן מרובה מהעץ. אפי"ה כולו דיו ככלי עץ. וי"ל דמה"ט אפי' נפרדו זמ"ז. אפי"ה גם האבן נשאר ציטומא ומק"ט כשהתיר להחזירין דלא גרע מדרס מטה (פ"ה מ"ז מ"ז): (י) ע"א המק"ט כלל. דכיון דלילו היה דקמי העור עמא מדרס לא לריכא דפשיטא הוא שפדין ראוי לכך אלא חידי דבעי למיתני הברזל טמא מת דקמ"ל דלא בעל העיקר הני נמי העור עמא מדרס: (י"א) האסלה. ע"ס ס"ג. והפרסקל. ע"ס ס"ד. ספסלין. ע"ס ס"ה.

